

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA I FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2020.

KAZALO

	Stranica
Odgovornost za finansijsko izvještavanje	1
Izvješće neovisnog revizora	2 - 4
Izvješće o dobiti ili gubitku	5
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti	6
Izvješće o finansijskom položaju	7
Izvješće o promjenama u kapitalu	8 - 9
Izvješće o novčanim tokovima	10 - 11
Bilješke uz finansijska izvješća	12 - 77
1 Osnovne informacije	
2 Osnova za pripremu	
3 Značajne računovodstvene politike	
4 Aranžman valutnog odbora	
5 Klasificiranje i mjerjenje fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza	
6 Upravljanje finansijskim rizicima	
7 Neto kamatni prihodi	
8 Neto prihodi od naknada i provizija	
9 Neto realizirani dobici od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	
10 Neto (gubici) / dobici od tečajnih razlika	
11 Ostali prihodi	
12 Troškovi osoblja	
13 Administrativni i ostali operativni troškovi	
14 Neto (povećanje) / otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	
15 Gotovina u stranim valutama	
16 Depoziti kod inozemnih banaka	
17 Dužnički instrumenti	
18 Monetarno zlato	
19 Ostala imovina	
20 Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina	
21 Ostala ulaganja	
22 Novčanice i kovanice u optjecaju	
23 Depoziti banaka	
24 Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	
25 Rezerviranja	
26 Preuzete i potencijalne obveze	
27 Ostale obveze	
28 Neto dobit za godinu i raspodjela dobiti	
29 Kapital	
30 Novac i novčani ekvivalenti	
31 Transakcije sa povezanim osobama	
32 Izvanbilančne stavke	
33 Članstvo BiH u MMF-u	
34 Domaći platni sustav i sustav za poravnanja	
35 Događaji poslije datuma izvještavanja	

ODGOVORNOST ZA FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Uprava Centralne banke Bosne i Hercegovine je odgovorna za svaku financijsku godinu pripremiti financijska izvješća koja pružaju istinit i vjeran prikaz financijskog položaja, te rezultata njezina poslovanja i novčanog toka, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

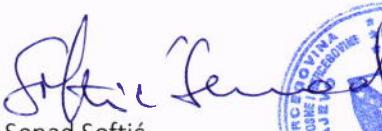
Upravno vijeće, kao najviše tijelo Centralne banke Bosne i Hercegovine, odgovorno je za odobravanje politika i nadzor nad njihovom primjenom, administraciju i poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće je odgovorno za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su usklađene sa primjenjivim Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i za nadgledanje procesa financijskog izvještavanja.

Uprava je odgovorna za dosljednu primjenu odabranih računovodstvenih politika, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena i za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje financijskih izvješća. Uprava ima opću odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni i za sprovođenje takvih internih kontrola koje omogućavaju očuvanje imovine Centralne banke Bosne i Hercegovine, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i drugih nepravilnosti.

Funkciju nadgledanja procesa financijskog izvještavanja Upravno vijeće vrši i preko Revizorskog komiteta formiranog kao tijela Upravnog vijeća. Nakon pregleda godišnjih financijskih izvješća od strane Revizorskog komiteta, isti se odobravaju od strane Upravnog vijeća i podnose Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Ova financijska izvješća za 2020. godinu su revidirana od strane neovisnih revizora Centralne banke Bosne i Hercegovine i njihovo izvješće je dano na stranicama od 2 do 4. Neovisni revizori imaju pun i neograničen pristup svim podacima i informacijama potrebnim za sprovođenje i razmatranje revizorskih procedura.

Priložena financijska izvješća na stranicama od 5 do 77 su odobrena od strane Upravnog vijeća 29. ožujka 2021. godine i potpisana u njegovo ime:

dr. Senad Softić
predsjedatelj Upravnog vijeća

mr. Edis Kovacević
rukovoditelj Odjela za računovodstvo i financije

Izvješće neovisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/I
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Upravnom vijeću Centralne banke Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih financijskih izvješća Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu "Centralna banka") koji obuhvaćaju izvješće o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2020. godine, i izvješće o dobiti ili gubitku, izvješće o sveobuhvatnoj dobiti, izvješće o promjenama u kapitalu i izvješće o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te bilješke uz financijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priložena financijska izvješća fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan 31. prosinca 2020. godine, i njezinu financijsku uspješnost te njezine novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti, prema tim standardima, su podrobnije opisane u našem izvješću u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju financijskih izvješća. Neovisni smo od Centralne banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvješća Centralne banke u Bosni i Hercegovini i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave i Upravnog vijeća Centralne banke za financijska izvješća

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvješća u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja financijskih izvješća koja su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvješća, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi sa poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Upravno vijeće Centralne banke odgovorno je za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Centralne banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati revizorovo izvješće koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i odražavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvješća, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostačni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilalaženje internih kontrola;
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke;
- Ocjenjujemo primjerenošto korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- Zaključujemo o primjerenošto korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem revizorovu izvješću na povezane objave u finansijskim izvješćima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzorkovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- Ocjenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Ostvarili smo komunikaciju sa Upravnim vijećem u vezi, između ostalog, planiranim obujmom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo otkrili tijekom naše revizije.

Banja Luka, 29. ožujka 2021.

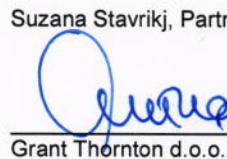
Nevena Milinković

Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o.

Banja Luka, 29. ožujka 2021.

Suzana Stavrikj, Partner

Skopje, 29. ožujka 2021.

Kedian Kodra, Partner

Tirana, 29. ožujka 2021.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O DOBITI ILI GUBITKU

U tisućama KM	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
		2020.	2019.
Kamatni prihodi		51.721	51.178
Kamatni rashodi		(32.197)	(26.358)
NETO KAMATNI PRIHODI	7	19.524	24.820
Prihodi od naknada i provizija		18.061	17.665
Rashodi od naknada i provizija		(689)	(646)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA	8	17.372	17.019
Neto realizirani dobici od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	1.578	238
Neto (gubici) / dobici od tečajnih razlika	10	(184)	307
Ostali prihodi	11	245	850
OPERATIVNI PRIHODI		38.535	43.234
Troškovi osoblja	12	(18.578)	(19.670)
Administrativni i ostali operativni troškovi	13	(9.107)	(7.952)
Troškovi amortizacije	20	(2.532)	(2.446)
OPERATIVNI TROŠKOVI		(30.217)	(30.068)
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE		8.318	13.166
Neto (povećanje) / otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	14	(410)	9.409
NETO DOBIT ZA GODINU	28	7.908	22.575

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih finansijskih izvješća.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O SVEOBUHVATNOJ DOBITI

U tisućama KM	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
		2020.	2019.
NETO DOBIT ZA GODINU		7.908	22.575
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Stavke koje su ili koje se mogu naknadno prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit			
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	17	81.673	77.863
Neto promjena u rezerviranjima za očekivane kreditne gubitke priznana u dobit ili gubitak tijekom godine	6.1.1., 14	314	(7.598)
Reklasificiranje u dobit ili gubitak od prodaje dužničkih instrumenata	9	(1.578)	(238)
		80.409	70.027
Monetarno zlato			
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	18	37.473	44.092
		37.473	44.092
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		117.882	114.119
UKUPNO SVEOBUHVATNA DOBIT ZA GODINU		125.790	136.694

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih financijskih izvješća.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOM POLOŽAJU

U tisućama KM	Bilješka	Na dan	
		31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
IMOVINA			
Gotovina u stranim valutama	15	142.202	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	16	3.832.072	3.102.765
Dužnički instrumenti	17	9.601.315	8.917.413
Monetarno zlato	18	291.561	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	30, 33	879	230
Ostala imovina	19	12.671	11.457
Nekretnine i oprema	20	48.560	48.314
Nematerijalna imovina	20	1.234	1.563
Ostala ulaganja	21	27.813	27.813
UKUPNO IMOVINA		13.958.307	12.686.242
OBVEZE I KAPITAL			
OBVEZE			
Novčanice i kovanice u optjecaju	22	6.172.457	5.199.916
Depoziti banaka	23	5.901.142	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	24	897.044	880.675
Rezerviranja	25	1.414	1.394
Ostale obveze	27	3.919	4.097
Ukupno obveze		12.975.976	11.829.701
KAPITAL			
Početni kapital		25.000	25.000
Pričuve		957.331	831.541
Ukupno kapital	29	982.331	856.541
UKUPNO OBVEZE I KAPITAL		13.958.307	12.686.242

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih financijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU

U tisućama KM	Početni kapital	Generalne pričuve (zadržana dobit)	Ostale pričuve	Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dubit	Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno pričuve	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. siječnja 2020. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu	-	7.908	-	80.154	255	37.473	125.790	125.790
Neto dobit za godinu	-	7.908	-	-	-	-	7.908	7.908
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	80.154	255	37.473	117.882	117.882
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	81.673	-	-	81.673	81.673
<i>Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dubit ili gubitak</i>	-	-	-	(1.519)	-	-	(1.519)	(1.519)
<i>Neto povećanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznano u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	314	-	314	314
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(59)	-	(59)	(59)
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	-	37.473	37.473	37.473
Stanje na dan 31. prosinca 2020. godine	25.000	545.203	31.300	291.527	1.598	87.703	957.331	982.331

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih financijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU (NASTAVAK)

U tisućama KM

	Početni kapital	Generalne pričuve (zadržana dobit)	Ostale pričuve Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dubit	Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	Ukupno pričuve	Ukupno kapital
Stanje na dan 1. siječnja 2019. godine	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu	-	22.575	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694
Neto dobit za godinu	-	22.575	-	-	-	-	22.575
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata</i>	-	-	-	77.863	-	-	77.863
<i>Neto realizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti dužničkih instrumenata prenesene u dubit ili gubitak</i>	-	-	-	(186)	-	-	(186)
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente priznano u dobit ili gubitak</i>	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)
<i>Neto otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke preneseno u dobit ili gubitak za prodane dužničke instrumente</i>	-	-	-	-	(52)	-	(52)
<i>Neto nerealizirane pozitivne promjene u fer vrijednosti monetarnog zlata</i>	-	-	-	-	-	44.092	44.092
Stanje na dan 31. prosinca 2019. godine	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541
							856.541

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih financijskih izvješća.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA

	Bilješka	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
		2020.	2019.
U tisućama KM			
NOVČANI TOKOVI OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Neto dobit za godinu		7.908	22.575
Prilagođeno za:			
Kamatne prihode	7	(51.721)	(51.178)
Kamatne rashode	7	32.197	26.358
Neto povećanje / (otpuštanje) rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	14	410	(9.409)
Neto realizirane (dubitke) od prodaje dužničkih instrumenata po feni vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	9	(1.578)	(238)
Neto gubitke / (dubitke) od tečajnih razlika	10	184	(307)
Prihode od donacija	11	(50)	(98)
Neto povećanje u rezerviranjima	12, 25	151	277
Neto gubitke od otuđenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		2	8
Prihod od dividendi priznan u dobit ili gubitak	11	-	(623)
Amortizaciju	20	2.532	2.446
Neto novčani tokovi od operativnih aktivnosti prije promjena na poslovnoj imovini i obvezama		(9.965)	(10.189)
Promjene na poslovnoj imovini i obvezama			
(Povećanje) / smanjenje oročenih depozita kod inozemnih banaka		(139.779)	584.828
(Povećanje) dužničkih instrumenata		(602.229)	(614.111)
(Povećanje) ostale imovine		(1.391)	(882)
Povećanje novčanica i kovanica u optjecaju	22	972.541	449.302
Povećanje depozita banaka		158.825	221.633
Povećanje depozita Vlade i ostalih javnih institucija		16.369	171.308
(Smanjenje) / povećanje ostalih obveza		(197)	938
Isplate po osnovi rezerviranja	25	(131)	(142)
Naplaćena kamata		50.419	49.875
Plaćena kamata		(31.135)	(25.586)
Neto novac od operativnih aktivnosti		413.327	826.974
NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Kupnje nekretnina, opreme i nematerijalne imovine		(2.451)	(6.311)
Primljena dividenda		-	623
Neto novac od investicijskih aktivnosti		(2.451)	(5.688)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Financijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA (NASTAVAK)

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Efekti promjena u ispravci vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na novac i novčane ekvivalente	(45)	990
Efekti tečajnih promjena na novac i novčane ekvivalente	(115)	336
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenta	410.716	822.612
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	2.498.972	1.676.360
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	30	2.909.688
		2.498.972

Bilješke na stranicama od 12 do 77 čine sastavni dio ovih financijskih izvješća.

BILJEŠKE UZ FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Centralna banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“) je vrhovna monetarna vlast države Bosne i Hercegovine (BiH). Njezin status je definiran Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Zakon o Centralnoj banci“), koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine 20. lipnja 1997. godine, sukladno Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.

Centralna banka je počela sa radom 11. kolovoza 1997. godine.

Centralna banka posluje preko Centralnog ureda, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale Brčko i Pale, koja je pod nadležnošću glavne jedinice u Banjoj Luci.

Sjedište Centralnog ureda Centralne banke je u Sarajevu, Maršala Tita broj 25.

Osnovni cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute tako što izdaje domaću valutu sukladno pravilu valutnog odbora. Pravilo valutnog odbora, definirano Zakonom o Centralnoj banci, podrazumijeva da se domaća valuta izdaje samo uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim pričuvama. Pored toga, Centralna banka ima obvezu da, na zahtjev, bez ograničenja kupuje i prodaje konvertibilnu marku (KM) za euro (EUR) po službenom deviznom tečaju u iznosu 1,95583 KM = 1 EUR, koji je određen Zakonom o Centralnoj banci.

Zadaci Centralne banke, definirani Zakonom o Centralnoj banci, uključuju:

- definiranje, usvajanje i kontroliranje monetarne politike BiH putem izdavanja domaće valute po propisanom deviznom tečaju uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim pričuvama;
- držanje i upravljanje službenim deviznim pričuvama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- uspostavljanje i održavanje odgovarajućih platnih i obračunskih sustava;
- izdavanje propisa i smjernica za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci;
- koordiniranje djelatnosti agencija za bankarstvo nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- primanje depozita od državnih i javnih institucija BiH i depozita od komercijalnih banaka u cilju ispunjavanja zahtjeva za obveznom pričuvom;
- stavljanje u optjecaj i povlačenje iz optjecaja domaće valute, uključujući novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila valutnog odbora;
- učestvovanje u radu međunarodnih organizacija koje rade na jačanju finansijske i ekonomske stabilnosti zemlje;
- zastupanje BiH u međunarodnim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

U okviru svojih ovlaštenja, utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je potpuno neovisna od entiteta BiH, javnih agencija i bilo kojih drugih organa u izvršavanju svojih ciljeva i zadataka.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Ključno rukovodstvo Centralne banke čine dva tijela: Upravno vijeće i Uprava.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, sva ovlaštenja koja nisu specifično dana Upravnom vijeću dodjeljuju se Guverneru. Guverner je predsjedatelj Upravnog vijeća i predsjedatelj Uprave.

Upravu Centralne banke pored guvernera čine tri viceguvernera, koje imenuje guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Uprava operativno rukovodi poslovanjem Centralne banke.

Tijekom 2019. i 2020. godine, uključujući i razdoblje do datuma izdavanja ovog izvješća, članove ključnog rukovodstva Centralne banke čine:

Upravno vijeće

dr. Senad Softić	predsjedatelj
mr. Šerif Isović	član
dr. Radomir Božić	član (od 30. travnja 2020. godine)
dr. Dragan Kulina	član (od 30. travnja 2020. godine)
dr. Danijela Martinović	član (od 30. travnja 2020. godine)
mr. Ankica Kolobarić	član (do 30. travnja 2020. godine)
mr. Trivo Marinković	član (do 19. lipnja 2019. godine i od 19. srpnja 2019. godine do 4. listopada 2019. godine)
dr. Ljubiša Vladušić	član (do 19. lipnja 2019. godine i od 19. srpnja 2019. godine do 4. listopada 2019. godine)

Uprava

dr. Senad Softić	guverner
mr. Ernadina Bajrović	viceguverner
dr. Milica Lakić	viceguverner
Želimira Raspudić	viceguverner

Centralna banka ima uspostavljen Revizorski komitet od tri neovisna člana koji su imenovani od strane Upravnog vijeća. Revizorski komitet je nadležan da nadgleda proces finansijskog izvještavanja Centralne banke, proces vanjske revizije godišnjih finansijskih izvješća i proces izbora neovisnih revizora Centralne banke. U cilju nadgledanja i održavanja odgovarajućeg okvira za upravljanje rizikom u Centralnoj banci, Revizorski komitet također procjenjuje adekvatnost i efikasnost internih kontrola i procedura kao instrumenata za upravljanje rizikom kao i funkcije interne revizije.

Revizorski komitet

dr. Mila Gadžić	predsjedateljka
dr. Elvir Čizmić	član
Radomir Repija	član

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijska izvješća Centralne banke pripremljena su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI”), objavljenim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS”).

Ova finansijska izvješća su pripremljena na osnovi pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Više informacija o okolnostima prouzrokovanim globalnom pandemijom COVID-19 koje su utjecale na operacije i aktivnosti Centralne banke u 2020. godini objavljeno je u Bilješci 3.16. Ove okolnosti nisu utjecale na adekvatnost pretpostavke o vremenskoj neograničenosti poslovanja Centralne banke.

2.2. Osnova za mjerjenje

Ova finansijska izvješća su pripremljena primjenom obračunske računovodstvene osnove i koristeći povjesni trošak kao osnovu mjerjenja, izuzev za navedene značajne stavke koje se mijere na sljedećoj osnovi na svaki datum izvještavanja:

Stavka	Osnova mjerjenja
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	fer vrijednost
Monetarno zlato	fer vrijednost

2.3. Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijska izvješća Centralne banke prikazana su u državnoj valuti BiH koju predstavlja KM. Sve finansijske informacije su zaokružene na najbližu tisuću (ukoliko nije drugčije navedeno).

2.4. Standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem razdoblju

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja, izdani od OMRS, na snazi su za tekuće razdoblje:

- Izmjene MSFI 3: „Poslovna spajanja“ – Definicija poslovanja (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentiranje finansijskih izvješća“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ - Definicija materijalnosti (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti“, MRS 39: „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerjenje“ i MSFI 7: „Finansijski instrumenti: Objavljivanja“ - Reforma referentne kamatne stope (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene odredbi Konceptualnog okvira u MSFI standardima (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine),
- Izmjene MSFI 16: „Najmovi“ – Koncesije povezane sa COVID-19 (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2020. godine).

Primjena ovih standarda, izmjena i tumačenja nema značajan utjecaj na finansijska izvješća Centralne banke u tekućem razdoblju.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU (NASTAVAK)

2.5. Standardi i tumačenja koji su objavljeni, a još nisu u uporabi

Na dan odobrenja ovih finansijskih izvješća, sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni od strane OMRS, ali nisu još na snazi i nisu ranije usvojeni od strane Centralne banke:

- Izmjene MSFI 9: „Finansijski instrumenti”, MRS 39: „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerjenje”, MSFI 7: „Finansijski instrumenti: Objavljivanje”, MSFI 4: „Ugovori o osiguranju”, MSFI 16: „Najmovi” - Reforma referentne kamatne stope Faza 2 (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2021. godine),
- Izmjene MSFI 17: „Ugovori o osiguranju” i MSFI 4: „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2021. godine),
- Izmjene odredbi Konceptualnog okvira (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI standarda za 2018. – 2020. (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Izmjene MRS 16: “Nekretnine, postrojenja i oprema” – Priljevi prije namjeravane uporabe (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- Izmjene MRS 37: “Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina” – Štetni ugovori – trošak ispunjavanja ugovora (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2022. godine),
- MSFI 17: „Ugovori o osiguranju” (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentiranje finansijskih izvješća” – Klasificiranje obveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnja razdoblja koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2023. godine).

Centralna banka je izabrala da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja prije nego oni stupe na snagu. Centralna banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati značajan utjecaj na finansijska izvješća Centralne banke.

2.6. Reklasificiranje finansijskih informacija

Određeni usporedni prikazi, koji nisu značajnog karaktera, u ovim finansijskim izvješćima su reklasificirani kako bi se uskladili sa prezentiranjem izvršenim u tekućem izvještajnom razdoblju. Ova reklasificiranja nemaju utjecaja na ukupne finansijske performanse i položaj Centralne banke u usporednom razdoblju i izvršene su samo s ciljem unapređenja objava.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike dane u nastavku su se kontinuirano primjenjivale na sva razdoblja prikazana u ovim finansijskim izvješćima. Značajne računovodstvene politike odnose se na finansijsku imovinu i finansijske obveze Centralne banke koje čine najveći dio ukupne imovine i obveza Centralne banke. Ostale računovodstvene politike objavljene u nastavku smatraju se relevantnim zbog specifičnosti koje proizilaze iz poslovanja i svrhe Centralne banke.

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda

3.1.1. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u dobit ili gubitak primjenom metode efektivne kamatne stope. „Efektivna kamatna stopa“ je stopa koja točno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja i primitke kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine ili
- amortizirani trošak finansijske obveze.

„Amortizirani trošak“ finansijske imovine ili finansijske obveze je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijska obveza mjeri prilikom početnog priznavanja, umanjen za otplate glavnice, uvećan ili umanjen za kumuliranu amortizaciju primjenom metode efektivne kamatne stope svih razlika između početnog iznosa i, u slučaju finansijske imovine, usklađen za svaku ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je amortizirani trošak finansijske imovine prije usklađenja za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

Prilikom izračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, Centralna banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta, ali isključujući očekivane kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i plaćene ili primljene iznose između Centralne banke i druge strane koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve druge diskonte ili premije.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračunavanja amortiziranog troška (bruto knjigovodstvene vrijednosti) finansijske imovine ili finansijske obveze i raspoređivanja i priznavanja prihoda i rashoda od kamata u dobit ili gubitak tijekom određenog razdoblja.

Neto kamatni prihodi Centralne banke obračunani primjenom metode efektivne kamatne stope uključuju prihode i rashode od kamata na finansijsku imovinu i finansijske obveze po amortiziranom trošku i na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunana kamata na finansijsku imovinu sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao rashod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovi depozita kod inozemnih banaka i dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Obračunana kamata na finansijske obveze sa negativnom kamatnom stopom priznaje se kao prihod od kamata u dobit ili gubitak i nastaje po osnovi depozita domaćih komercijalnih banaka zbog primijenjene politike obvezne pričuve Centralne banke.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je zavrsila 31. prosinca 2020.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

3.1.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Centralne banke priznaju se u dobit ili gubitak u trenutku pružanja usluge. Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija u skladu sa utvrđenim tarifama za svoje usluge. Usluge koje pruža Centralna banka uključuju usluge domaćim bankama, deponentima i drugim nebankarskim klijentima. One nastaju po osnovi transakcija u platnim sustavima, obrade novca, transakcija konverzije i ostalih usluga.

Rashodi od naknada i provizija nastaju po osnovi primljenih usluga koje se odnose na upravljanje deviznim pričuvama Centralne banke i priznaju se u dobit ili gubitak kada je usluga primljena.

3.1.3. Transakcije u stranim valutama i tečajne razlike

Prilikom početnog priznavanja transakcije u stranim valutama evidentiraju se u KM primjenjujući na iznos u stranoj valuti promptni devizni tečaj između KM i strane valute na datum transakcije.

Monetarne stavke iskazane u stranim valutama preračunavaju se u KM primjenom tečaja sa tečajne liste Centralne banke na datum izvještavanja. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po povijesnom trošku preračunavaju se po tečaju važećem na datum transakcije. Nemonetarne stavke iskazane u stranim valutama mjerene po fer vrijednosti preračunavaju se koristeći tečaj koji je bio važeći na datum mjerjenja fer vrijednosti.

Tečajne razlike proizašle iz transakcija monetarnih stavki ili iz preračunavanja monetarnih stavki po tečajevima različitim od onih po kojima su početno priznane u tekućem ili u prethodnim izvještajnim razdobljima, priznaju se u dobit ili gubitak kada nastanu. Zbog pravila valutnog odbora, ne postoje tečajne razlike od monetarnih stavki denominiranih u EUR valuti.

Srednji tečajevi najznačajnih valuta dani su u nastavku:

Srednji tečaj:	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
	KM	KM
CHF	1,801446	1,799126
GBP	2,165757	2,295360
USD	1,592566	1,747994
XDR	2,315409	2,417171

3.1.4. Prihod od dividende

Prihod od dividende na vlasničke instrumente priznaje se u dobit ili gubitak kada se uspostavi pravo Centralne banke da prima uplate. Prihod od dividende potiče od dionica BIS banke koje Centralna banka drži (Bilješka 21).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze

3.2.1. Priznavanje i početno mjerjenje finansijske imovine i finansijskih obveza

Finansijska imovina i finansijske obveze se priznaju u izvješću o finansijskom položaju kada, i samo kada, Centralna banka postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijskog instrumenta.

Finansijska imovina i finansijske obveze se početno mjere po fer vrijednosti. Transakcijski troškovi izravno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem finansijske imovine i finansijskih obveza, osim za imovinu i obveze koji se klasificiraju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, se dodaju u ili oduzimaju od fer vrijednosti finansijske imovine ili finansijskih obveza prilikom početnog priznavanja po potrebi. Transakcijski troškovi izravno povezani sa stjecanjem finansijske imovine ili finansijskih obveza po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se priznaju izravno u dobit ili gubitak.

Sva finansijska imovina se početno priznaje na datum podmirenja, a to je datum kada Centralna banka stekne imovinu ili se imovina isporuči Centralnoj banci.

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje

3.2.2.1. Finansijska imovina

Centralna banka može klasificirati svoju finansijsku imovinu u sljedeće kategorije mjerena:

- Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Amortizirani trošak
- Fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Na datume izvještavanja Centralna banka nije imala finansijsku imovinu koja spada u kategoriju po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Klasificiranje finansijske imovine određeno je:

- Poslovni modelom Centralne banke za upravljanje finansijskom imovinom
- Karakteristikama ugovornih novčanih tokova finansijske imovine.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji Centralna banka upravlja svojom imovinom sa ciljem generiranja novčanih tokova. To znači, da li je cilj Centralne banke postignut samo prikupljanjem ugovornih novčanih tokova držanjem ili Centralna banka prikuplja ugovorne novčane tokove držanjem i prodajom imovine. Ukoliko ništa od navedenog nije primjenjivo, onda se finansijska imovina klasificira kao dio „Ostalog“ poslovnog modela i mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Na datume izvještavanja Centralna banka upravlja svojom imovinom kroz sljedeće poslovne modele:

1. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ za finansijsku imovinu koja generira ugovorne novčane tokove u tijeku svog životnog vijeka i
2. Model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje“ za finansijsku imovinu koja generira ugovorne novčane tokove u tijeku svog životnog vijeka kao i prodajom.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)

3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)

Ciljevi ovih modela su određeni kako bi se generirali novčani tokovi i održavala likvidnost Centralne banke u svrhu izvršavanja monetarne politike Centralne banke.

Upravljanje ugovornim novčanim tokovima po osnovi dužničkih instrumenata može se vršiti kroz oba poslovna modela. Na datume izvještavanja cilj Centralne banke je da se za sve dužničke instrumente prikupljanje ugovornih novčanih tokova vrši držanjem i prodajom.

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz ove modele, Centralna banka procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice. Ova procjena se radi na razini portfelja iz razloga što je ta razina najbolji odraz načina upravljanja imovinom. U svrhu procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata“ se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan sa nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog razdoblja i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi „plaćanje samo glavnice i kamate“, Centralna banka uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve „plaćanje samo glavnice i kamate“ može se klasificirati u kategoriju finansijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku ili finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijska imovina Centralne banke se priznaje: po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na osnovi procjene poslovnog modela Centralne banke. Finansijska imovina zadovoljava zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“ na datume izvještavanja.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku ako imovina zadovoljava sljedeće uvjete:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i
- ugovornim uvjetima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine. Efekti naknadnog mjerjenja finansijske imovine po amortiziranom trošku se priznaju u dobit ili gubitak kao prihod ili rashod od kamate u razdoblju kada su nastali.

Na datume izvještavanja u ovu kategoriju finansijskih instrumenata Centralne banke spadaju žiro računi, gotovina u stranim valutama, depoziti kod inozemnih banaka, specijalna prava vučenja u MMF-u i ostala finansijska imovina.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)

3.2.2.1. Finansijska imovina (nastavak)

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako imovina zadovoljava sljedeće uvjete:

- drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- ugovornim uvjetima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Dužnički instrumenti

Nakon početnog priznavanja, dužnički instrumenti se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i usklađuju se sa fer vrijednosti instrumenta na svaki datum izvještavanja. Tijekom razdoblja držanja, efekti naknadnog mjerjenja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na sljedeći način:

- Prihod ili rashod od kamata priznaju se u dobit ili gubitak u razdoblju kada su nastali
- Usklađivanja fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju kada su nastali.

Prilikom prestanka priznavanja dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificira se iz kapitala u dobit ili gubitak, uključujući prethodno priznane dobitke ili gubitke od umanjenja.

Na datume izvještavanja dužnički instrumenti Centralne banke pripadaju ovoj kategoriji finansijskih instrumenata.

Vlasnički instrumenti

Centralna banka je napravila neopoziv izbor da u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prikaže naknadne promjene fer vrijednosti vlasničkih instrumenata koji se ne drže za trgovanje zbog svojih specifičnih karakteristika i nepostojanja aktivnog tržišta za njihovo trgovanje. Vlasnički instrumenti su početno priznani po trošku stjecanja za koji se smatra da odgovara njihovoj fer vrijednosti.

Na datume izvještavanja, sve vlasničke instrumente Centralne banke po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit čine dionice Banke za međunarodne namire (BIS) i SWIFT dionice (Bilješka 21).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.2. Klasificiranje i naknadno mjerjenje (nastavak)

3.2.2.2. Finansijske obveze

Centralna banka klasificira sve svoje finansijske obveze kao naknadno mjerene po amortiziranom trošku, osim novčanica i kovanica u optjecaju koje se mjere po nominalnoj vrijednosti.

Prihod ili rashod od kamate po osnovi finansijskih obveza mjerenih po amortiziranom trošku priznaje se u dobit ili gubitak koristeći metodu efektivne kamatne stope. Prihodi od naknada i provizija po osnovi finansijskih obveza priznaju se kada je usluga izvršena.

Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku uključuju novčanice i kovanice u optjecaju, depozite banaka, depozite Vlade i ostalih javnih institucija i ostale finansijske obveze.

3.2.3. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Zahtjevi za umanjenjem vrijednosti finansijske imovine koriste više informacija po principu pogleda unaprijed za priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka. Instrumenti koji potпадaju pod ove zahtjeve odnose se na finansijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku odnosno depozite kod inozemnih banaka, specijalna prava vučenja u MMF-u i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Centralna banka koristi pojednostavljeni pristup u izračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ostala potraživanja. Vlasnički instrumenti mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmetom umanjenja vrijednosti.

Centralna banka priznaje ispravku vrijednosti za ove gubitke na svaki datum izvještavanja. Mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka odražava:

- Objektivan i ponderirano vjerojatan iznos koji se određuje procjenom više mogućih ishoda,
- Vremensku vrijednost novca i
- Razumne i korisne informacije koje su na raspolaganju bez dodatnih troškova ili napora na datum izvještavanja o prošlim događajima, trenutnim uvjetima i predviđanjima o budućim ekonomskim uvjetima.

Bilješka 6.1. pruža više informacija o načinu mjerjenja očekivanih kreditnih gubitaka.

Ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke obračunava se i prikazuje u izvješću o finansijskom položaju kako slijedi:

- Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine i evidentiraju kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine i
- Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit: Očekivani kreditni gubici obračunavaju se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine, ali se ispravka vrijednosti priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i ne umanjuje knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u izvješću o finansijskom položaju.

Dobici i gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak, neovisno od klasificiranja finansijske imovine na svaki datum izvještavanja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.2. Finansijska imovina i finansijske obveze (nastavak)

3.2.4. Prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obveza

Centralna banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo onda kada ugovorna prava na novčane primitke od imovine isteknu ili kada Centralna banka prenese finansijsku imovinu i suštinski sve rizike i koristi od vlasništva imovine na drugi subjekt.

Finansijska obveza se prestaje priznavati kada je izmirena, otkazana ili je istekla.

3.3. Monetarno zlato

Monetarno zlato je dio deviznih pričuva Centralne banke i klasificirano je kao finansijska imovina. Monetarno zlato se početno priznaje po fer vrijednosti, uključujući transakcijske troškove koji se izravno mogu pripisati stjecanju monetarnog zlata.

Nakon početnog priznavanja, monetarno zlato se naknadno mjeri po fer vrijednosti. Nerealizirani dobici i gubici koji proizlaze iz promjena fer vrijednosti, a po osnovi promjena u cijeni monetarnog zlata, priznaju se na računu rezervi fer vrijednosti u okviru ostale sveobuhvatne dobiti. U slučaju da nerealizirani gubici prelaze stanje rezervi fer vrijednosti za monetarno zlato na kraju finansijske godine, Centralna banka će odbiti taj iznos od dobiti za to razdoblje.

Prilikom prodaje zlata, nerealizirani dobici i gubici iz ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

Fer vrijednost monetarnog zlata se iskazuje u EUR valuti, prevodeći ga po fiksnom tečaju KM na izvještajni datum i mjeri se po zadnjoj kotiranoj poslijepodnevnoj cijeni jedne unce zlata (Oz) na izvještajni datum.

3.4. Prebijanje

Finansijska imovina i obveze se prebijaju i neto iznos se iskazuje u izvješću o finansijskom položaju na neto principu samo kada postoji zakonski provedivo pravo za prebijanjem priznatih iznosa i kada postoji namjera za prikazivanjem i podmirivanjem transakcija na neto osnovi.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dopušta određeni MSFI, ili za one dobitke i gubitke koji proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

3.5. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima sastoje se od sljedećih kategorija: žiro računi, gotovina u stranim valutama, devizni depoziti po viđenju, devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće od datuma stjecanja i specijalna prava vučenja u MMF-u.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.6. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina je imovina nabavljena iz vlastitih sredstava Centralne banke i novčanih i nenovčanih donacija. Nekretnine, oprema i nematerijalna imovina iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak uključuje kupovnu cijenu i sve troškove koji su izravno povezani sa dovođenjem imovine u radno stanje za namjeravanu uporabu. Održavanje i popravke, zamjene, te poboljšanja manjeg značaja priznaju se kao rashod kad su nastali. Značajna poboljšanja i zamjene se kapitaliziraju.

Imovina u pripremi iskazana je po trošku nabave uključujući troškove fakturirane od trećih osoba. Nakon završetka, svi akumulirani troškovi imovine prebacuju se na odgovarajuću kategoriju nekretnina, opreme i nematerijalne imovine na koje se naknadno primjenjuju odgovarajuće stope amortizacije.

Amortizacija se obračunava na sve nekretnine, opremu i nematerijalnu imovinu osim na zemljište i imovinu u pripremi prema linearnoj metodi po propisanoj stopi koja je utvrđena za postupno otpisivanje troška nabave imovine kroz njen procijenjeni korisni vijek trajanja. Procijenjene stope amortizacije za 2019. i 2020. godinu su dane kako slijedi:

Softver	20,0%
Ostala nematerijalna imovina	20,0%
Zgrade	1,3% do 4,0%
Oprema	11,0% do 20,0%
Namještaj	10,0% do 12,5%
Vozila	15,5%

Dobici i gubici od otuđenja nekretnina i opreme priznaju se u dobit ili gubitak.

Korisni vijek trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine se preispituje i prilagođava na godišnjoj razini minimalno, ako je potrebno i primjenjuje se prospektivno.

3.7. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrijednost nefinansijske imovine Centralne banke se pregleda na svaki datum izvještavanja u svrhu ocjenjivanja postoje li naznake umanjenja vrijednosti. Ukoliko postoje, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti se priznaje uvijek kada knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinica koje stvaraju novac prelazi njezinu nadoknadivu vrijednost. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se u dobit ili gubitak.

Nadoknadiva vrijednost ostale imovine je veća vrijednost pri uspoređivanju njezine uporabne vrijednosti u odnosu na fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje. U procjenjivanju uporabne vrijednosti, očekivani budući novčani tokovi se diskontiraju na sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije oporezivanja koja odražava trenutna tržišna očekivanja vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Za imovinu koja ne generira neovisne novčane priljeve, nadoknadivi iznos se određuje za jedinicu koja stvara novac kojoj imovina pripada.

Gubitak od umanjenja se ukida ukoliko je došlo do promjena u procjenama korištenim u određivanju nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja se ukida samo u mjeri u kojoj knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost koja bi se mogla odrediti, bez amortizacije, da nije bilo prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.8. Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kada Centralna banka, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu za koju je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirenja obveze i iznos obveze se može pouzdano procijeniti. Rezerviranja se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obvezu.

Rezerviranja se održavaju na razini koju Uprava Centralne banke smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Uprava određuje adekvatnost rezerviranja na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i ostale relevantne faktore.

Rezerviranja se ukidaju samo za one troškove za koje je rezerviranje izvorno priznano. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obveza više nije vjerojatan, rezerviranje se ukida.

3.9. Porezi

Centralna banka je obvezna da plaća porez na dodanu vrijednost za sve kupljene robe i usluge. Ova plaćanja su dio administrativnih i ostalih operativnih troškova Centralne banke. Prema zakonima o porezu na dobit (i Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske), Centralna banka je oslobođena od obveza plaćanja poreza na dobit.

3.10. Novčanice i kovanice u optjecaju

Centralna banka je jedina institucija u BiH ovlaštena za izdavanje i povlačenje novčanica i kovanica, dјelujući striktno u skladu sa pravilom valutnog odbora.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci ukupan iznos novčanica i kovanica u optjecaju evidentiran je kao finansijska obveza Centralne banke u izvješću o finansijskom položaju. Novčanice i kovanice u optjecaju uključuju samo KM novčanice i kovanice koje se nalaze izvan trezora Centralne banke.

Prilikom povlačenja novčanica i kovanica iz optjecaja, iste se priznaju kao obveza u okviru novčanica i kovanica u optjecaju do formalnog roka povlačenja iz optjecaja. Iznosi koji nisu povučeni nakon formalnog roka za povlačenje iz optjecaja, priznaju se kao prihod.

Troškovi koji se odnose na proizvodnju i dizajn novčanica i kovanica početno su priznani kao odgođeni troškovi koji su dio ostale imovine Centralne banke i koji se naknadno amortiziraju kroz administrativne i ostale operativne troškove tijekom razdoblja od pet godina.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.11. Domaći depoziti

Domaći depoziti uključuju depozite banaka i depozite Vlade i ostalih javnih institucija. Ovi depoziti predstavljaju finansijske obveze Centralne banke koje se početno priznaju po fer vrijednosti i naknadno mjere po amortiziranom trošku. Domaći depoziti uključuju depozite domaćih komercijalnih banaka po osnovi politike obvezne pričuve Centralne banke, druge depozite banaka, depozite institucija BiH i drugih javnih državnih i entitetskih institucija. Uloga Centralne banke kao depozitara kao i bankara, savjetnika i fiskalnog agenta je propisana Zakonom o Centralnoj banci.

3.12. Primanja uposlenih

Kratkoročna primanja uposlenih

U skladu sa domaćim propisima, a u ime svojih uposlenika, Centralna banka uplaćuje porez na dohodak i doprinose za mirovinsko, invalidsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plaće, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tijekom godine od iznosa bruto plaće. Centralna banka plaća ove poreze i doprinose u korist institucija Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnoj i kantonalnoj razini), Republike Srpske i Brčko distrikta.

Osim toga, naknade za topli obrok, prijevoz i regres isplaćuju se u skladu sa domaćim zakonskim zahtjevima. Ovi troškovi se priznaju u dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastali.

Dugoročna primanja uposlenih

Prema domaćim zakonskim propisima, prilikom odlaska u mirovinu uposlenici Centralne banke imaju pravo na otpremninu, a po ispunjenju zakonskih uvjeta kao što su starost ili godine provedene u radnom odnosu, koja se u skladu sa internim aktima Centralne banke dodjeljuje u visini od šest redovnih mjesecnih plaća uposlenika isplaćenih u zadnjih šest mjeseci.

Takve isplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja uposlenih koja godišnje obračunava ovlašteni aktuar koristeći metod projicirane kreditne jedinice. Diskontna stopa koja se koristi za obračun obveze kreće se u rasponu kamatnih stopa domaćih korporativnih obveznica i vladinih obveznica koje postoje na tržištu.

3.13. Financijski aranžmani Bosne i Hercegovine sa Međunarodnim monetarnim fondom

Na osnovi financijskih aranžmana zaključenih između BiH, Centralne banke i Međunarodnog monetarnog fonda („MMF”), izvješće o finansijskom položaju Centralne banke sadrži sljedeće stavke koje se odnose na članstvo BiH u MMF-u: držanje specijalnih prava vučenja koja su dio deviznih pričuva Centralne banke i koja su kamatonosna, MMF-ov račun br. 1 i MMF-ov račun br. 2 koji su dio finansijskih obveza Centralne banke. Ovi računi su također uključeni u iskazivanje poštivanja pravila valutnog odbora (Bilješka 4).

Ostale aktivne i pasivne stavke koje se odnose na MMF, a koje pripadaju ili koje su odgovornost BiH, evidentirane su na posebnom povjerilačkom fondu u okviru izvanbilančne evidencije. Centralna banka ima obvezu da osigura odgovarajuće evidencije po osnovi transakcija između BiH i MMF-a, ali djelujući striktno u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i domaćim zakonskim propisima u BiH koji reguliraju spoljni dug BiH (Bilješka 33).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.14. Upravljanje sredstvima za i u ime trećih osoba

Centralna banka također vodi određene račune u stranim valutama vezane za sporazume između vlada BiH i njezinih entiteta, te inozemnih vlada i finansijskih organizacija, kao i račune u stranim valutama državnih institucija i agencija, te komercijalnih banaka za koje Centralna banka djeluje kao agent (Bilješka 32).

3.15. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

U pripremi finansijskih izvješća Centralne banke u skladu sa MSFI Uprava primjenjuje prosudbe i radi procjene koji se kontinuirano razmatraju. U procjeni značajnih prosudbi i procjena, Uprava uzima u obzir pretpostavke zasnovane na povijesnom iskustvu i očekivanjima o budućnosti za koja se smatra da su razumne u danim okolnostima.

Značajne prosudbe i procjene utječu na iskazane iznose imovine i obveza, kao i objavljivanje iznosa potencijalne imovine i obveza na izvještajni datum, te odgovarajuće iskazane iznose prihoda i rashoda za izvještajno razdoblje. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od ovih procjena. Promjene u računovodstvenim politikama Centralne banke se primjenjuju retrospektivno kada je to primjenjivo u skladu sa MSFI. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena ukoliko izmjena utječe samo na to razdoblje ili i u razdoblju izmjene i u budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na tekuće i na buduća razdoblja. U ovim finansijskim izvješćima nije bilo promjena u primjenjenim računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama.

Ova finansijska izvješća su pripremljena prema uvjetima koji su postojali na dan 31. prosinca 2020. godine. Uvjeti u budućnosti mogu biti drukčiji od onih koji su rezultirali finansijskim informacijama objavljenim u ovim finansijskim izvješćima. Uprava uzima u obzir trenutnu neizvjesnost u svezi sa utjecajem globalne pandemije COVID-19 u pogledu potencijalno značajnog utjecaja na cijelokupan finansijski položaj i performanse Centralne banke.

Ključne pretpostavke i procjene vezane za materijalno značajne pozicije izvješća o finansijskom položaju su prikazane u nastavku:

Poslovni model

Bilješka 3.2.2.1.: Određivanje poslovnog modela u okviru kojeg se drži finansijska imovina i procjena ugovornih uvjeta finansijske imovine vezanih za zahtjev „plaćanje samo glavnice i kamate“. Ove procjene određuju klasificiranje finansijske imovine.

Umanjenje finansijske imovine

Centralna banka izračunava očekivane kreditne gubitke za određene klase finansijske imovine mjerene po amortiziranom trošku i dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Bilješka 6.1. opisuje pretpostavke korištene u određivanju ulaznih podataka u model za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i zahtjev za budućim informacijama koje su korištene u izvještajnim razdobljima.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15. Značajne pretpostavke i izvori neizvjesnosti procjena (nastavak)

Fer vrijednost imovine i obveza

Poslovna politika Centralne banke je da objavi informacije o fer vrijednosti finansijske imovine ili obveza za koje postoje zvanične tržišne informacije ili se vrijednost može izračunati na osnovi alternativnih tehnika vrednovanja i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Centralne banke, iznosi u finansijskim izvješćima odražavaju najvjerojatniju i najkorisniju procjenu fer vrijednosti za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa MSFI. Za više informacija o mjerenu fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza pogledati Bilješku 5.

Amortizacija i primijenjene stope amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovani na procijenjenom ekonomskom korisnom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine. Jednom godišnje Centralna banka procjenjuje ekonomski korisni vijek trajanja na osnovi postojećih pretpostavki.

3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezana pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene

11. ožujka 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglašila je globalnu pandemiju kao rezultat nekontroliranog širenja novog koronavirusa (COVID-19), te poslijedno tome i u BiH je proglašen nastanak stanja prirodne i druge nesreće 17. ožujka 2020. godine. Slijedom navedenog, BiH je uvela mjere suzbijanja u zemlji. Ograničenja su uključivala zabranu svih putovanja izvan zemlje, ograničavanje putovanja u zemlji u određene sate tijekom dana i obustavu javnog prijevoza. Ovo zaključavanje je trajalo do kraja svibnja nakon čeka je uslijedilo postupno popuštanje mera, ali su određena ograničenja i protokoli rada za određene poslovne aktivnosti i dalje na snazi.

Tijekom cijele 2020. godine poslovanje Centralne banke se odvijalo u uvjetima neizvjesnosti i otežanog sprovođenja njezinih zadataka i aktivnosti. Isto je zahtijevalo kontinuirano sagledavanje i procjenjivanje situacije, te prilagođavanje poslovanja Centralne banke novonastalim negativnim okolnostima. Održavanje stabilnosti domaće valute po aranžmanu valutnog odbora i izvršavanje zakonskih obveza Centralne banke u uvjetima globalne pandemije COVID-19 zahtijevalo je primjenu specifičnih mera.

Informacija u nastavku je koncipirana kroz pregled utjecaja globalne pandemije COVID-19 na poslovne procese i aktivnosti Centralne banke koji trebaju biti sagledani pojedinačno i u međusobnoj vezi. S obzirom da su pitanja povezana sa značajnim prosudbama i procjenama drukčija u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, u pripremi ovih finansijskih izvješća uključen je njihov utjecaj na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda Centralne banke.

1. Upravljanje gotovim novcem: Proglašenje nastanka stanja prirodne i druge nesreće u BiH 17. ožujka 2020. godine dovelo je povećane privremene tražnje za KM novčanicama i EUR novčanicama od strane domaćih komercijalnih banaka. Iznenadna povećanja tražnja za KM novčanicama je uspješno realizirana kroz trezore Centralne banke i račune rezervi komercijalnih banaka. Raspolaganje dovoljnom količinom gotovog novca u trezorima je omogućilo nesmetano izvršavanje zakonskih obveza Centralne banke po pitanju garantirane konvertibilnosti KM koja niti jednog momenta nije bila ugrožena. Pored toga, u realiziranju ovih aktivnosti Centralna banka je donijela mjeru sa ciljem zdravstvene zaštite svih učesnika u radu sa gotovim novcem, a koji su se odnosili na postupke preuzimanja gotovog novca u trezorima Centralne banke. Za više informacija pogledati Bilješke 15 i 22.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezana pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

2. Obvezna pričuva komercijalnih banaka i odnosi sa komercijalnim bankama: Obvezna pričuva komercijalnih banaka je jedini instrument koji Centralna banka može koristiti u vođenju monetarne politike. Tijekom 2020. godine Centralna banka je kontinuirano pratila održavanje obvezne pričuve, likvidnost bankarskog sustava i bila spremna da reagira u slučaju potrebe za povećanjem likvidnosti u bankarskom sustavu u cjelini kroz smanjenje stope obvezne pričuve. No, pored urednog ispunjavanja zahtjeva za obveznom pričuvom, komercijalne banke su deponirale na svoje račune u Centralnoj banci znatne iznose sredstava iznad obveznih pričova. Sve transakcije po računima rezervi komercijalnih banaka su uredno izvršavane od strane Centralne banke tijekom 2020. godine. Smanjena kreditna aktivnost komercijalnih banaka je dodatno utjecala na to da politika obvezne pričuve Centralne banke ostane nepromijenjena tijekom 2020. godine. Za više informacija pogledati Bilješku 23.

3. Garantirana konvertibilnost KM: KM je u svakom momentu bila konvertibilna za EUR, bez ograničenja i na svaki zahtjev komercijalnih banaka, u potpunosti su zadovoljene potrebe građana i gospodarstva Bosne i Hercegovine za obskrbom novcem.

4. Devizne pričuve Centralne banke: Tijekom 2020. godine, Centralna banka je nastavila sprovoditi politiku upravljanja deviznim pričuvama sa primarnim akcentom na sigurnosti i likvidnosti ulaganja čime je bila osigurana puna pokrivenost KM u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima. Sa aspekta uvjeta za investiranje deviznih pričuva Centralne banke, globalna pandemija COVID-19 dodatno je pogoršala postojeće volatilno okruženje negativnih kamatnih stopa što se odrazilo na generirane neto kamatne prihode na investirane devizne pričuve u 2020. godini. S druge strane, rast negativnih kamatnih stopa je imao pozitivnu implikaciju na fer vrijednost dužničkih instrumenata u posjedu Centralne banke. Domaća valuta je u potpunosti bila osigurana neto deviznim pričuvama, a investirane devizne pričuve su sve vrijeme bile u investibilnom kreditnom rasponu. Za više informacija pogledati Bilješke 4, 6, 7 i 17.

5. Izvršavanje funkcije bankarskog i fiskalnog agenta i depozitara: Centralna banka je uredno i bez zastoja izvršavala sve transakcije po nalogu svojih deponenata. Servisiranje spoljnog duga BiH je izvršeno prema planu servisiranja i dostavljenim nalozima od strane Ministarstva financija i trezora BiH. Ulogu bankara, fiskalnog agenta i depozitara BiH, Centralna banka je realizirala i doznačila sredstva primaocima u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci po osnovi aranžmana Brze finansijske pomoći (eng. Rapid Financing Instrument „RFI“) između BiH i MMF-a. Navedena sredstva su namijenjena BiH za borbu protiv pandemije COVID-19 i saniranja ekonomskih posljedica. Za više informacija pogledati Bilješku 33.

6. Platni sustavi: Platni sustavi čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka su sve vrijeme uredno funkcionalni, sve transakcije preko platnih sustava su izvršavane u skladu sa terminskim planom. Stabilan platni sustav BiH i uredno izvršavanje svih platnih naloga su jedan od osnovnih preduvjeta ukupne finansijske stabilnosti zemlje koji niti jednog momenta nije bio ugrožen. Za više informacija pogledati Bilješke 8 i 34.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.16. Opće implikacije širenja COVID-19 i povezna pitanja koja se odnose na značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

7. Interne kontrole Centralne banke: Utjecaj pandemije COVID-19 kroz potencijalno narušavanje zdravlja većeg broja službenika Centralne banke koji su trebali sprovoditi uspostavljene interne kontrole u Centralnoj banci bio je glavni rizik obezbjeđenja njihove učinkovitosti. Reorganiziranjem rada, aktiviranjem planova za krizno postupanje i razdvajanjem službenika u timove osigurao se kontinuitet u izvršavanju poslovnih aktivnosti Centralne banke i nije bilo nijednog zastoja u radu uslijed odsustvovanja većeg broja službenika.

Zbog otežanih uvjeta u kojima je Centralna banka obavljala poslovne aktivnosti u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, određena objavljivanja kroz ova finansijska izvješća su dopunjena dodatnim kvantitativnim i /ili kvalitativnim informacijama, gdje je bilo potrebno. Dodatna pozornost je dana značajnim promjenama tijekom 2020. godine u odnosu na 2019. godinu. Značajnost promjene je sagledavana uzimajući u obzir prirodu promjene, iznos promjene ili oboje, a koja je uzrokovana utjecajem globalne pandemije COVID-19.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

4. ARANŽMAN VALUTNOG ODBORA

Zakonom o Centralnoj banci definirano je operativno pravilo „valutni odbor“ za izdavanje KM, prema kojem se KM izdaje samo uz puno pokriće u neto deviznim pričuvama.

Članak 31. Zakona o Centralnoj banci zahtijeva da ukupan iznos njezine monetarne pasive nikada ne bude veći od njezinih neto deviznih pričuva.

Detalji poštivanja tog pravila su sljedeći:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Bruto devizne pričuve	13.868.029	12.597.095
Gotovina u stranim valutama	142.202	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	3.832.072	3.102.765
Dužnički instrumenti	9.601.315	8.917.413
Monetarno zlato	291.561	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	230
Obveze prema nerezidentima	1.688	1.709
Neto devizne pričuve		
(Bruto devizne pričuve umanjene za obveze prema nerezidentima)	13.866.341	12.595.386
Monetarna pasiva	12.970.643	11.824.210
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	5.199.916
Depoziti banaka	5.901.142	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	880.675
NETO STRANA AKTIVA		
(Neto devizne pričuve umanjene za monetarnu pasivu)	895.698	771.176

Centralna banka nije profitno orientirana institucija zbog čega su i mjere njezina uspješnog poslovanja specifične uslijed njezine funkcije vrhovne monetarne vlasti u BiH. Neto strana aktiva Centralne banke je glavni finansijski indikator postizanja i održavanja stabilnosti domaće valute u BiH i njezina glavna mjeru uspješnog poslovanja. Pošto čini dio bruto deviznih pričuva, iznos neto strane aktive ne može se smatrati raspoloživim za fiskalne namjene, nego kao iznos koji garantira stabilnost domaće valute i apsorbira potencijalne finansijske rizike koji proizilaze iz upravljanja bruto deviznim pričuvama.

Tijekom 2020. godine globalna pandemija COVID-19 utjecala je na osnovni cilj Centralne banke u kontroli monetarne politike, kako na strani imovine tako i na strani obveza koji generiraju usklađenost s pravilom valutnog odbora. Monetarna pasiva Centralne banke je primarno povećana zbog povećanje tražnje za KM novčanicama i držanja značajnih iznosa iznad obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka kao i primljenih sredstava po osnovi RFI aranžmana zaključenog između BiH i MMF-a. Bruto devizne pričuve su primarno povećane zbog RFI aranžmana i finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti uslijed toga. Ovi efekti fer vrijednosti su rezultirali povećanjem neto strane aktive na 31. prosinca 2020. godine u odnosu na 31. prosinca 2019. godine.

Više informacija o finansijskim rizicima kojima je Centralna banka bila izložena u upravljanju bruto deviznim pričuvama je objavljeno u Bilješci 6.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom imovine ili plaćena za prijenos obveze u urednoj transakciji između tržišnih učesnika na datum mjerena, neovisno od toga da li je ona vidljiva neposredno ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obveze, Centralna banka uzima u obzir karakteristike imovine ili obveze koju bi tržišni učesnici uzeli u obzir prilikom procjenjivanja njihove cijene na datum mjerena.

Procjenjene fer vrijednosti finansijske imovine i finansijskih obveza Centralne banke su određene koristeći raspoložive tržišne informacije, ukoliko ih ima, i odgovarajuće metodologije vrednovanja.

Osim toga, u svrhu finansijskog izvještavanja, mjerjenje fer vrijednosti se kategorizira u Razinu 1, 2 ili 3 u ovisnosti od stupnja raspoloživosti mjerena fer vrijednosti značaja ulaznih podataka za cjelokupno mjerjenje fer vrijednosti, što je opisano u nastavku:

- Razina 1 ulazni podaci su kotirane cijene (neprilagođene) za identičnu imovinu i obveze na aktivnim tržištima kojima Centralna banka može pristupiti na datum mjerena;
- Razina 2 ulazni podaci su podaci, osim kotiranih cijena uključenih u Razinu 1, koji su bilo izravno ili neizravno raspoloživi za imovinu i obveze; i
- Razina 3 ulazni podaci su podaci koji nisu raspoloživi za imovinu ili obveze.

Fer vrijednost za potrebe mjerena i/ili objavljivanja u ovim finansijskim izvješćima je određena na osnovi neto rezidualne vrijednosti po MRS-u 2 ili vrijednosti u uporabi po MRS-u 16, osim mjerena koja imaju sličnosti sa fer vrijednošću, ali nisu fer vrijednost. Povjesni trošak uglavnom se zasniva na fer vrijednosti naknade dane u zamjenu za imovinu.

5.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti

Sljedeća tablica daje analizu finansijske imovine mjerene po fer vrijednosti na svaki izvještajni datum po razinama hijerarhije fer vrijednosti unutar koje je mjereno fer vrijednosti kategorizirano. Ovi iznosi se baziraju na vrijednostima koje su prikazane u izvješću o finansijskom položaju.

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Finansijska imovina	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti</i>				
<i>kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	291.561
UKUPNO	9.892.876	-	-	9.892.876

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)

5.1. Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti (nastavak)

U tisućama KM

31. prosinca 2019.

Finansijska imovina	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	254.088	-	-	254.088
UKUPNO	9.171.501	-	-	9.171.501

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti u izvješću o finansijskom položaju koristeći zadnje poslijepodnevne cijene koje kotiraju na aktivnom tržištu, a što odgovara Razini 1 hijerarhije na izvještajne datume.

5.2. Finansijska imovina i finansijske obveze koji se ne mijere po fer vrijednosti

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Finansijska imovina	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
<i>Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>		
Gotovina u stranim valutama	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.832.072	3.823.212
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	879
Ostala finansijska imovina	2.496	2.496
Ukupno	3.977.649	3.968.789
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>		
Ostala ulaganja	27.813	27.813
Ukupno	27.813	27.813
Finansijske obveze		
<i>Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>		
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142	5.887.547
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044	894.977
Ostale finansijske obveze	3.759	3.759
Ukupno	12.974.402	12.958.740

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

5. KLASIFICIRANJE I MJERENJE FER VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE I FINANSIJSKIH OBVEZA (NASTAVAK)

5.2. Finansijska imovina i finansijske obveze koji se ne mijere po fer vrijednosti (nastavak)

U tisućama KM

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	31. prosinca 2019.
Finansijska imovina			
<i>Finansijska imovina mjerena po amortiziranom trošku:</i>			
Gotovina u stranim valutama	322.599	322.599	
Depoziti kod inozemnih banaka	3.102.765	3.095.367	
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	230	
Ostala finansijska imovina	2.822	2.822	
	3.428.416	3.421.018	
<i>Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:</i>			
Ostala ulaganja	27.813	27.813	
	27.813	27.813	
Ukupno	3.456.229	3.448.831	
Finansijske obveze			
<i>Finansijske obveze mjerene po amortiziranom trošku:</i>			
Novčanice i kovanice u optjecaju	5.199.916	5.199.916	
Depoziti banaka	5.743.619	5.730.552	
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	880.675	878.671	
Ostale finansijske obveze	3.904	3.904	
Ukupno	11.828.114	11.813.043	

Uprava smatra da knjigovodstvene vrijednosti gotovine u stranim valutama, specijalnih prava vučenja u MMF-u, ostale finansijske imovine, novčanica i kovanica u optjecaju i ostalih finansijskih obveza priznane u finansijskim izvješćima odgovaraju njihovoj tržišnoj vrijednosti na datume izvještavanja.

Na datume izvještavanja, fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obveza koji se ne mijere po fer vrijednosti uključena je u kategoriju Razina 2, a utvrđena je u skladu s općeprihvaćenim modelima procjenjivanja baziranim na analizi diskontiranog novčanog toka, sa diskontnom stopom kao najznačajnijim ulaznim podatkom, a koja odražava kreditni rizik ugovorne strane. Centralna banka koristi diskontnu stopu koja predstavlja ponderirani prosjek kamatnih stopa na depozite pravnih osoba, za cijelo bankarsko tržište u BiH.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

Finansijska imovina po osnovi koje je Centralna banka izložena finansijskim rizicima (kreditni rizik, tržišni rizici i rizik likvidnosti) su:

- Gotovina u stranim valutama,
- Depoziti kod inozemnih banaka (središnjih banaka, poslovnih banaka i BIS-a),
- Dužnički instrumenti,
- Monetarno zlato,
- Specijalna prava vučenja u MMF-u,
- Ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti uposlenim i ostala potraživanja) i
- Ostala ulaganja.

Usljed iznenadnih utjecaja prouzrokovanih globalnom pandemijom COVID-19 početkom ožujka 2020. godine, Europska središnja banka je poduzela dodatne nestandardne mjere monetarne politike s ciljem stabiliziranja tekućih uvjeta na finansijskim tržištima. Međutim, postalo je jasno da će tržišni prinosi još dugo ostati na veoma niskoj razini. Radi stabilnosti valutnog odbora, Centralna banka je značajno skratila modificirano trajanje portfelja dužničkih instrumenata i na taj način smanjila izloženost kamatnom riziku. Izvršena su određena prilagođavanja ograničenja kreditnog rizika, pri čemu je uzeto u obzir da nema značajnijeg porasta kreditnog rizika, budući da nacionalne središnje banke iz sustava ESB-a otkupljuju državne dužničke instrumente zemalja Eurozone.

6.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od neizvršenja ugovornih obveza od strane druge ugovorne strane ili emitenta dužničkih vrijednosnih papira s fiksnim prihodom, pri čemu ugovorna strana predstavlja subjekta kod kojeg se, u skladu s propisima Centralne banke, drže ili su investirana sredstva deviznih pričuvi. Upravljanje ovom vrstom rizika ostvaruje se:

- ograničavanjem obujma finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem ugovornih strana i emitenata na one s prihvatljivim kompozitnim kreditnim rejtingom,
- definiranjem ograničenja u pogledu koncentriranja za investiranje kod svake pojedinačne ugovorne strane,
- ograničavanjem maksimalnog iznosa koji se može investirati u pojedinačne vrste finansijskih instrumenata,
- ograničavanjem veličine emisije pojedinačnog vrijednosnog papira i
- ograničavanjem ročnosti investiranja.

Za sredstva koja su evidentirana u izvanbilančnoj evidenciji, Centralna banka nije izložena kreditnom riziku, jer sav rizik koji eventualno može rezultirati iz osnova plasmana tih sredstava snose ugovorno vlasnici sredstava (pogledati Bilješke 32 i 33).

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Finansijska imovina za koju Centralna banka vrši izračun očekivanih kreditnih gubitaka obuhvata:

- depozite kod inozemnih banaka,
- dužničke instrumente,
- specijalna prava vučenja u MMF-u i
- ostala finansijska imovina (potraživanja od domaćih banaka, krediti uposlenim i ostala potraživanja).

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Osnovni kriterijum za definiranje ograničenja izloženosti kreditnom riziku predstavlja kompozitni kreditni rejting. Kompozitni kreditni rejting predstavlja prosjek razina postojećih kreditnih rejtinga dodijeljenih određenom emitentu od strane najmanje dvije od tri kreditne rejting agencije (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's).

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine AA minus (AA-) ili viši, Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku niske razine.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine od BBB minus (BBB-) do A plus (A+), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku srednje razine.

Finansijsku imovinu koja ima kompozitni kreditni rejting razine niže od BBB minus (BBB-), Centralna banka tretira kao izloženost kreditnom riziku visoke razine.

U nedostatku kreditnog rejtinga, Centralna banka procjenjuje kapacitet dužnika da uredno izmiruje dospjele ugovorne novčane obveze.

Model umanjenja vrijednosti finansijske imovine definira tri faze raspodjele izloženosti, u ovisnosti od razine kreditnog rizika kod inicijalnog priznavanja i na temelju promjena razine kreditnog rizika nakon inicijalnog priznavanja kao što je prikazano u nastavku:

1. Faza 1 raspodjele izloženosti – Finansijska imovina koju Centralna banka prilikom inicijalnog priznavanja tretira kao izloženost kreditnom riziku niske ili srednje razine alocira se u Fazu 1. Prema internim aktima Centralne banke, ulaganje deviznih sredstava koja podrazumijeva izlaganje kreditnom riziku visoke razine nije dozvoljeno. Svako ulaganje sredstava deviznih pričuva prilikom inicijalnog priznavanja alocira u Fazu 1 raspodjele izloženosti.
2. Faza 2 raspodjele izloženosti – Ukoliko dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno priznavanje, finansijska imovina koja je bila alocirana u Fazu 1 prelazi u Fazu 2.
3. Faza 3 raspodjele izloženosti – Ukoliko se finansijskoj imovini dodijeli status neispunjavanja obveza (eng. Default), finansijska imovina prelazi u Fazu 3.

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka vrši se ili na 12-mjesečnoj ili na cijeloživotnoj osnovi, u ovisnosti od toga koja je razina kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine, da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja finansijske imovine ili je finansijska imovina kreditno umanjena.

Za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 1, vrši se obračun 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka, dok se za finansijsku imovinu koja je alocirana u Fazu 2 ili Fazu 3, vrši obračun cijeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Značajno povećanje kreditnog rizika

Značajno povećanje kreditnog rizika, kao kriterijuma za transfer izloženosti u Fazu 2, predstavlja:

- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga za više od dva podioka u odnosu na datum inicijalnog priznavanja, osim u slučaju da se finansijska imovina i nakon smanjenja ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga tretira kao izložnost kreditnom riziku niske razine na izvještajni datum ili
- smanjenje ocjene kompozitnog kreditnog rejtinga finansijske imovine ispod investibilne razine kompozitnog kreditnog rejtinga, tj. ispod ocjene BBB minus (BBB-).

Finansijska imovina se ne može iz Faze 1 realocirati u Fazu 2 ukoliko Centralna banka smatra da dužnik koji nema dodijeljen kreditni rejting ima veliki kapacitet da uredno izmiruje dospjele ugovorne obveze. U Fazu 2 ne može se alocirati ni finansijska imovina koja i nakon smanjenja razine kompozitnog kreditnog rejtinga, ima razinu AA minus (AA-) ili viši, obzirom da se tretira kao izložnost kreditnom riziku niske razine.

Ukoliko se finansijski instrument sastoji iz više tranši koje su inicijalno priznane u različitim razdobljima i koje su u različitim razdobljima imale različite kompozitne kreditne rejtinge, uvažavajući konzervativni pristup, kao relevantno uzima se izračunano povećanje kreditnog rizika od najvišeg podioka.

Ukoliko je do promjene ocjene kreditnog rizika došlo uslijed promjene metodologije određene kreditne rejting agencije i ne radi se o značajnom povećanju kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, izloženosti se ne klasificiraju u Fazu 2.

Centralna banka može na osnovi vlastite analize za svaki individualni finansijski instrument odrediti alociranje tog finansijskog instrumenta u Fazu 2 ili Fazu 3. Ukoliko su otklonjeni uzroci koji su doveli do alociranja finansijske imovine u Fazu 2, izloženost se može vratiti u Fazu 1, ali minimalno 90 dana nakon otklanjanja uzroka.

Pored navedenih kriterijuma, klasificiranje po fazama može se vršiti i na osnovi pretpostavke da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika ukoliko plaćanje kasni 30 ili više dana, pri čemu se finansijska imovina klasificira u Fazu 2 (eng. underperforming) ukoliko plaćanje kasni 30-89 dana. Finansijska imovina se klasificira u Fazu 3 (eng. nonperforming) ukoliko plaćanje kasni 90 ili više dana.

Definicija statusa neispunjavanja obveza (eng. Default)

Kriterijum za status neispunjavanja obveza predstavljaju objektivni dokazi umanjenja vrijednosti, i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta vrijednosnog papira,
- nepoštivanje ugovornih obveza u smislu kašnjenja po obvezama glavnice i kamate,
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uvjeta servisiranja obveza po osnovi duga proizašlog iz finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta,
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidiranja ili drugi oblik finansijskog reorganiziranja i/ili
- nestanak aktivnog tržišta za trgovanje.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici se izračunavaju kao produkt tri varijable: vjerojatnoće neispunjerenja obveza (eng. PD - Probability of Default), gubitka u slučaju neispunjerenja obveza (eng. LGD – Loss Given Default) i izloženosti (eng. EAD – Exposure at Default), koji se definiraju kako slijedi:

- **Vjerojatnoća neispunjerenja obveza (PD)** predstavlja procjenu vjerojatnoće da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da ispunji svoje obveze po osnovi duga. U izvještajnim razdobljima koristio se isti način kalkuliranja PD-a u skladu sa metodologijom Centralne banke za izračun očekivanih kreditnih gubitaka koja je u primjeni od 1. siječnja 2019. godine. Za izračunavanje umanjenja vrijednosti, u skladu sa najboljim praksama u drugim središnjim bankama u regionu i u Europskoj uniji, a koje su u obvezi primjene MSFI, Centralna banka kao parametar vjerojatnoće neispunjerenja obveza, koristi procjene na osnovi podataka iz tranzicijskih matrica koje objavljaju kreditne rejting agencije i ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata vjerojatnoće neispunjerenja obveza.

Za izračunavanje vjerojatnoće neispunjerenja obveza procjene se rade na osnovi tranzicijskih matrica za korporacije na globalnoj razini koje sadrže podatke o prosječnoj stopi jednogodišnje tranzicije odgovarajuće dugoročne razine kreditnog rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default. Na osnovi navedenih podataka vrše se procjene vjerojatnoće neispunjerenja obveza za izloženosti prema stranim komercijalnim bankama i stranim državama, odnosno stranim središnjim bankama i vladama, za koje je moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge.

Pri procjeni vjerojatnoće neispunjerenja obveza za izloženosti prema stranim državama, odnosno stranim središnjim bankama i vladama, u obzir se uzima i prvi nenulti podatak o stopi jednogodišnje tranzicije razine suverenih rejtinga u status „D“, tj. default ili status „SD“, tj. selective default iz tranzicijskih matrica za suverene rejtinge. Za izloženosti za koje nije moguće izračunati kompozitne kreditne rejtinge, u oba izvještajna razdoblja, koriste se ekspertske ocjene u vidu fiksnih procenata, odnosno pojednostavljeni pristup u skladu sa analizom trenutnog stanja i dosadašnjeg iskustva.

- **Gubitak u slučaju neispunjerenja obveza (LGD)** predstavlja procjenu procentualne izloženosti emitentu koja se u slučaju nastanka neispunjerenja obveza neće moći naplatiti. Za gubitak u slučaju neispunjerenja obveza se koristi konstantna vrijednost jednogodišnjeg LGD-a u iznosu od 45% u skladu s člankom 161. Uredbe 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. godine (eng. Capital Requirements Regulations odnosno „CRR“).
- **Izloženost (EAD)** predstavlja knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine, odnosno knjigovodstveno stanje na dan inicijalnog priznavanja/na izvještajni datum.

Centralna banka za ocjenu umanjenja vrijednosti, koristi individualni i kolektivni pristup.

S obzirom na strukturu i klasificiranje portfelja, Centralna banka će svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno status neispunjerenja obveza, posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti koristi se ocjena kroz tri različita scenarija. Za mjerjenje očekivanih kreditnih gubitaka nije nužno odrediti svaki mogući scenario, ali je potrebno uzeti u obzir rizik ili vjerojatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerojatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerojatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i kada je vjerojatnoća nastanka veoma mala.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i vjerojatnoćom ponderirane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontirane efektivnom kamatnom stopom, pri čemu se očekivani kreditni gubici diskontiraju na datum izvještavanja, a ne na datum očekivanog neispunjerenja obveza ili na drugi datum.

Za potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezerviranja za umanjenje vrijednosti na kolektivnoj osnovi, finansijski instrumenti se mogu svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih karakteristika kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Izračunavanje umanjenja vrijednosti za finansijske instrumente na kolektivnoj osnovi se kod izloženosti klasificiranih u Fazu 1 vrši na 12-mjesečnoj razini, dok se za izloženosti klasificirane u Fazu 2 izračunava cjeloživotni kreditni gubitak.

Uključivanje budućih (eng. forward-looking) informacija

Cilj umanjenja vrijednosti je priznati očekivane kreditne gubitke na cjeloživotnom razdoblju za finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalno procijenjene rizike, bez obzira da li se procjena radi na individualnoj ili kolektivnoj osnovi, uzimajući u obzir sve razumne i potkrijepljene informacije uključujući i one koje se odnose na budućnost.

U skladu sa navedenim, uključivanje budućih informacija u izračunavanje očekivanih gubitaka vrši se prilagođavanjem vjerojatnoće gubitka.

S obzirom da Centralna banka u svom portfelju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi, kao i zemljopisnoj rasprostranjenosti, s ciljem uključivanja budućih (eng. forward-looking) informacija pri izračunavanju očekivanih kreditnih gubitaka, Centralna banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga (eng. outlook) za pojedine instrumente odnosno izdavaoce.

Predviđanje smjera kretanja rejtinga na izračunatu vjerojatnoću gubitka: pozitivno, stabilno ili negativno predviđanje od strane tri najveće rejting agencije je uključeno u vjerojatnoću neispunjerenja obveza po principu jednakih vjerojatnoća.

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tablica prikazuje usklađivanje između početnog i zaključnog stanja ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu na datume izvještavanja:

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U tisućama KM

	2020.				2019.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
1. Dužnički instrumenti								
Na dan 1. siječnja – iskazano	1.343	-	-	1.343	8.993	-	-	8.993
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. siječnja (Bilješka 14)	-	-	-	-	(7.704)	-	-	(7.704)
Na dan 1. siječnja - prepravljeno	1.343	-	-	1.343	1.289	-	-	1.289
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	713	-	-	713	424	-	-	424
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(74)	-	-	(74)	(97)	-	-	(97)
Otpuštanje zbog dospjelih instrumenata	(325)	-	-	(325)	(221)	-	-	(221)
<i>Neto povećanje / (otpustanje) tijekom godine</i>	314	-	-	314	(7.598)	-	-	(7.598)
Otpuštanje zbog prodanih instrumenata	(59)	-	-	(59)	(52)			(52)
Na dan 31. prosinca	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
2. Depoziti kod inozemnih banaka								
Na dan 1. siječnja – iskazano	724	-	-	724	2.535	-	-	2.535
Promjena u obračunu PD-a na dan 1. siječnja (Bilješka 14)	-	-	-	-	(2.117)	-	-	(2.117)
Na dan 1. siječnja - prepravljeno	724	-	-	724	418	-	-	418
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	4.620	-	-	4.620	3.129	-	-	3.129
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(1.078)	-	-	(1.078)	(158)	-	-	(158)
Otpuštanje zbog prestanaka priznavanja oročenih depozita	(3.459)	-	-	(3.459)	(2.665)	-	-	(2.665)
Na dan 31. prosinca	807	-	-	807	724	-	-	724

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1. Izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U tisućama KM

	2020.				2019.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
3. Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Na dan 1. siječnja	-	-	-	-	-	-	-	-
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ostala finansijska imovina								
Na dan 1. siječnja	5	-	600	605	5	-	600	605
Povećanja očekivanih kreditnih gubitaka	7	-	13	20	7	-	-	7
Otpuštanja očekivanih kreditnih gubitaka	(7)	-	-	(7)	(7)	-	-	(7)
Na dan 31. prosinca	5	-	613	618	5	-	600	605
Ukupno početno stanje na dan 1. siječnja	2.072	-	600	2.672	11.533	-	600	12.133
Ukupna promjena u obračunu PD-a	-	-	-	-	(9.821)	-	-	(9.821)
Ukupno neto povećanje očekivanih kreditnih gubitaka	338	-	13	351	360	-	-	360
Ukupno zaključno stanje na dan 31. prosinca	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijska imovina koja je predmet umanjenja

Sljedeća tablica prikazuje maksimalnu izloženost finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku, analiziranu po klasama finansijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici računaju i priznaju:

U tisućama KM Klase finansijskih instrumenata	2020.			2019.			Ukupno	
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	
Gotovina u stranim valutama								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	3.832.879	-	-	3.832.879	3.103.489	-	-	3.103.489
Ispravka vrijednosti	(807)	-	-	(807)	(724)	-	-	(724)
Knjigovodstvena vrijednost	3.832.072	-	-	3.832.072	3.102.765	-	-	3.102.765
Dužnički instrumenti								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke (priznano u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti)	(1.598)	-	-	(1.598)	(1.343)	-	-	(1.343)
Knjigovodstvena vrijednost	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Specijalna prava vučenja u MMF-u								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	879	-	-	879	230	-	-	230
Ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrijednost	879	-	-	879	230	-	-	230
Ostala finansijska imovina								
Bruto knjigovodstvena vrijednost	2.501	-	613	3.114	2.827	-	600	3.427
Ispravka vrijednosti	(5)	-	(613)	(618)	(5)	-	(600)	(605)
Knjigovodstvena vrijednost	2.496	-	-	2.496	2.822	-	-	2.822

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

b) Maksimalna izloženost kreditnom riziku - Finansijski instrumenti koji nisu predmet umanjenja

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Knjigovodstvene vrijednosti		
Monetarno zlato	291.561	254.088
Ostala ulaganja	27.813	27.813
UKUPNO	319.374	281.901

Centralna banka ne drži kolaterale i ostala založna sredstva u cilju pokrivanja kreditnog rizika. Na dan 31. prosinca 2020. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 613 tisuća KM (Na dan 31. prosinca 2019. godine Centralna banka nema imovinu koja je dospjela, a nenaplaćena i ima umanjenu imovinu u iznosu od 600 tisuća KM).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Koncentracija prema kreditnom rejtingu

Sljedeće tablice predstavljaju analizu koncentracije finansijske imovine Centralne banke prema kompozitnom kreditnom rejtingu ugovorne strane na dan 31. prosinca 2020. godine i 31. prosinca 2019. godine:

U tisućama KM

31. prosinca 2020.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inozemnih banaka	Specijalna prava				Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
			Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	Vučenja u MMF-u				
AAA	-	1.743.280	2.164.263	-	-	-	-	-	3.907.543
AA+	-	-	1.283.772	-	-	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.841	3.170.119	-	-	-	-	-	3.892.960
AA-	-	-	1.269.603	-	-	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.013	-	-	-	-	-	-	391.013
A	-	875.542	-	-	-	-	-	-	875.542
A-	-	-	1.095.368	-	-	-	-	-	1.095.368
II ¹	-	410	-	291.561	879	-	27.813	-	320.663
BBB+	-	98.986	-	-	-	-	-	-	98.986
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	618.190	-	-	-	-	-	618.190
Bez rejtinga	142.202	-	-	-	-	2.496	-	-	144.698
UKUPNO	142.202	3.832.072	9.601.315	291.561	879	2.496	27.813	13.898.338	

¹ Međunarodne institucije (eng. International institutions)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)****6.1. Kreditni rizik (nastavak)****6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)**

U tisućama KM

31. prosinca 2019.

Kreditni rejting	Gotovina u stranim valutama	Depoziti kod inozemnih banaka		Dužnički instrumenti	Monetarno zlato	Specijalna prava vučenja u MMF-u	Ostala finansijska imovina	Ostala ulaganja	Ukupno
		Dužnički instrumenti	Monetarno zlato						
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	-	840.621
II ²	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232	
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	-	624.905
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bez rejtinga	322.599	-	-	-	-	-	2.822	-	325.421
UKUPNO	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730	

² Međunarodne institucije (eng. International institutions)

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.1. Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2. Koncentracija kreditnog rizika (nastavak)

Zemljopisna koncentracija rizika finansijske imovine sa izloženošću kreditnom riziku

Sljedeće tablice daju informaciju o izloženosti finansijske imovine Centralne banke kreditnom riziku po knjigovodstvenim vrijednostima, razvrstano po zemljopisnim regijama na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine. Za potrebe ove objave, Centralna banka je razvrstala izloženosti po regijama na osnovi domicilne zemlje ugovorne strane:

U tisućama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	2.864.987	967.085	-	3.832.072
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	-	291.561	-	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	879	-	879
Ostala finansijska imovina	-	-	2.496	2.496
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. prosinca 2020.	12.466.312	1.287.328	144.698	13.898.338

U tisućama KM	EU zemlje	Zemlje nečlanice EU	Bosna i Hercegovina	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	322.599	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	-	254.088	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	-	-	2.822	2.822
Ostala ulaganja	10	27.803	-	27.813
31. prosinca 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine i instrumenata uslijed promjene uvjeta na finansijskim tržištima. Tržišni rizici sa kojima se Centralna banka susreće u svom poslovanju su: devizni rizik, kamatni rizik i rizik cijene zlata. Cilj upravljanja tržišnim rizicima je kontrola i upravljanje rizicima u okviru prihvatljivih parametara, s ciljem optimiziranja povrata.

U svrhu kvantificiranja efekata tržišnog rizika na vrijednost deviznih pričuva Centralna banka koristi koncept „vrijednosti pod rizikom“ (VaR – Value at Risk). Vrijednost pod rizikom predstavlja statističku mjeru koja pokazuje najveći mogući gubitak portfelja deviznih pričuva koji može nastati uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih tečajeva, uz određenu razinu pouzdanosti za određeni vremenski interval. Vrijednost VaR za tržišni rizik se izračunava analitičkom (parametarskom) metodom, na osnovi srednje vrijednosti dobitka/gubitka ili stope prinosa posmatranog portfelja i standardne devijacije posmatranih podataka. Centralna banka pri obračunu VaR primjenjuje razinu pouzdanosti od 99% za vremenski interval od deset dana.

Za izračunavanje vrijednosti VaR portfelja deviznih pričuva Centralne banke, uzimaju se u obzir sve pozicije u portfelju deviznih pričuva koje su izložene tržišnim rizicima, odnosno deviznom, kamatnom i cjenovnom riziku. Na dan 31. prosinca 2020. godine, izloženost deviznih pričuva Centralne banke (VaR uz razinu pouzdanosti 99% za vremenski interval od deset dana) koja uključuje promjene cijena finansijskih instrumenata i promjene deviznih tečajeva u odnosu na KM, iznosi 61.117 tisuća KM (2019.: 76.418 tisuća KM), što predstavlja ekvivalent 0,44% ukupne finansijske imovine (2019: 0,61% ukupne finansijske imovine).

Vrijednosti VaR na dan 31. prosinca 2020. godine i na dan 31. prosinca 2019. godine izračunana je kao zbir komponentalnih vrijednosti VaR:

- za depozite kod inozemnih banaka (devizni VaR koji proističe iz promjene deviznih tečajeva),
- za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (kamatni VaR koji proističe iz promjene tržišnih prinosa, odnosno promjene tržišne cijene dužničkih instrumenata) i
- za monetarno zlato (VaR zbog promjene eurske tržišne cijene monetarnog zlata).

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kamatni rizik	44.722	67.443
Rizik promjene eurske cijene monetarnog zlata	16.097	8.699
Devizni rizik	298	276
Ukupno VaR	61.117	76.418

6.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene vrijednosti devizne imovine i obveza uslijed promjene deviznog tečaja. Centralna banka je izložena deviznom riziku kroz transakcije u stranim valutama. Upravljanje deviznim rizikom sprovodi se prvenstveno kroz usklađivanje valutne strukture imovine i obveza Centralne banke, kao i postavljanjem kvantitativnih ograničenja za izloženost deviznom riziku.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Upravljanje i kontrolu deviznog rizika Centralna banka osigurava strogim poštivanjem odredbi Zakona o Centralnoj banci i internim aktima Centralne banke.

Najveći dio bruto deviznih pričuva drži se u EUR, a maksimalan iznos koji se može držati u drugim konvertibilnim valutama osim EUR ne može biti veći od 50% od ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i pričuvi Centralne banke.

Centralna banka je imala sljedeću deviznu poziciju na dan 31. prosinca 2020. i 31. prosinca 2019. godine:

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	142.128	18	56	-	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Dužnički instrumenti	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Monetarno zlato	291.561	-	-	-	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	879	-	879
Ostala finansijska imovina	24	-	-	2.472	2.496
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	897.044	897.044
Ostale finansijske obvezne	1.549	28	1	2.181	3.759
Ukupno finansijske obvezne	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
NETO DEVIZNA POZICIJA	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. prosinca 2019.

U tisućama KM	EUR	USD	Ostale strane valute	KM	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	322.523	20	56	-	322.599
Depoziti kod inozemnih banaka	3.092.673	1.880	8.212		3.102.765
Dužnički instrumenti	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Monetarno zlato	254.088	-	-	-	254.088
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-	230	-	230
Ostala finansijska imovina	31	-	-	2.791	2.822
Ostala ulaganja	10	-	-	27.803	27.813
Ukupno finansijska imovina	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Depoziti banaka	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	880.675	880.675
Ostale finansijske obveze	1.194	13	1	2.696	3.904
Ukupno finansijske obveze	1.194	13	1	11.826.906	11.828.114
NETO DEVIZNA POZICIJA	12.585.544	1.887	8.497	(11.796.312)	799.616

Centralna banka nije izložena riziku promjene tečaja EUR zbog aranžmana valutnog odbora čime je KM vezana za EUR po tečaju 1 EUR : 1,95583 KM.

6.2.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik promjene tržišne vrijednosti finansijske imovine uslijed nepovoljnih kretanja kamatnih stopa. Kamatnim rizikom se upravlja određivanjem prihvatljive dužine trajanja oročenja i roka dospijeća finansijskih instrumenata u koje se investira. Sa dužim rokom dospijeća finansijskih instrumenata u koje su investirane devizne pričuve, veći je i pripadajući rizik promjene njihove tržišne vrijednosti. Maksimalan rok investiranja depozita kod inozemnih banaka je jedna godina, dok je maksimalan rok investiranja dužničkih instrumenata sa fiksnim prihodom deset godina.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

Centralna banka kao osnovnu mjeru izloženosti kamatnom riziku koristi modificirano trajanje dužničkih instrumenata. Modificirano trajanje je mjera osjetljivosti cijene finansijskog instrumenta na promjenu kamatne stope, odnosno tržišnog prinosa dužničkog instrumenta. Modificirano trajanje se izražava kao broj godina i što je trajanje duže, veći je i kamatni rizik. Modificirano trajanje portfelja se izračunava kao ponderirani prosjek dospijeća novčanih tokova pojedinačnih finansijskih instrumenata u portfelju, pri čemu je ponder sadašnja vrijednost novčanog toka. Tijekom 2020. godine modificirana duracija je skraćena i iznosi 3,40 na dan 31. prosinca 2020. (2019.: 3,93) da bi se smanjio kamatni rizik i dalje poboljšala stabilnost valutnog odbora.

Sljedeće tablice prikazuju izloženost Centralne banke kamatnom riziku na dan 31. prosinca 2020. i 31. prosinca 2019. godine:

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno	Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	142.202	142.202
Depoziti kod inozemnih banaka	2.767.073	1.066.938	-	-	(1.939)	3.832.072
Dužnički instrumenti	1.877.063	7.652.849	-	-	71.403	9.601.315
Monetarno zlato	-	-	-	-	291.561	291.561
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	-	-	-	-	879
Ostala finansijska imovina	8	5	-	-	2.483	2.496
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813
Ukupno finansijska imovina	4.645.023	8.719.792	-	-	533.523	13.898.338
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Depoziti banaka	3.109.052	-	-	-	2.792.090	5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	897.044	897.044
Ostale finansijske obveze	-	-	-	-	3.759	3.759
Ukupno finansijske obveze	3.109.052	-	-	-	9.865.350	12.974.402
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	1.535.971	8.719.792	-	-	(9.331.827)	923.936

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.2. Tržišni rizik (nastavak)

6.2.2. Kamatni rizik (nastavak)

U tisućama KM 31. prosinca 2019.	Do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Preko 3 godine	Beskamatno		Ukupno
Gotovina u stranim valutama	-	-	-	-	322.599	322.599	
Depoziti kod inozemnih banaka	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765	
Dužnički instrumenti	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413	
Monetarno zlato	-	-	-	-	254.088	254.088	
Specijalna prava vučenja u MMF-u	230	-	-	-	-	230	
Ostala finansijska imovina	10	29	15	-	2.768	2.822	
Ostala ulaganja	-	-	-	-	27.813	27.813	
Ukupno finansijska imovina	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730	
Novčanice i kovanice u optjecaju	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916	
Depoziti banaka	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619	
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	-	-	-	-	880.675	880.675	
Ostale finansijske obveze	-	-	-	-	3.904	3.904	
Ukupno finansijske obveze	3.014.461	-	-	-	8.813.653	11.828.114	
KAMATNA NEUSKLAĐENOST	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.376)	799.616	

6.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se odnosi na moguće poteškoće u brzom likvidiranju dijela imovine, što je moguće u situaciji u kojoj su tržišni uvjeti nepovoljni i također i kada dođe do nepoželjnog kretanja cijena.

Pod pojmom likvidne imovine definira se imovina čija konverzija u novčana sredstva podrazumijeva minimalne transakcijske troškove i čija je vrijednost najbliža tržišnoj vrijednosti.

S obzirom na obvezu garantiranja konvertibilnosti KM, dnevna likvidnost mora biti osigurana ročnom usklađenošću deviznih pričuva Centralne banke.

Okvir za likvidnost treba da uskladi prognozirane potencijalne potrebe za likvidnošću sa odgovarajućim likvidnim instrumentima. Likvidnost svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta podobnog za investiranje treba da bude razmotrena na odgovarajući način prije nego što se izvrši investiranje u taj instrument.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA (NASTAVAK)

6.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza ročnosti

Ročnost finansijskih obveza Centralne banke na dan 31. prosinca 2020. i 2019. godine prikazana je u tablicama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospijeća od datuma izvještavanja.

Novčanice i kovanice u optjecaju su raspoređene u razdoblje do tri mjeseca.

31. prosinca 2020.

U tisućama KM	Do 3	Od 3	Od 1	Bez		Ukupno
	mjeseca	mjeseci	do 3 godine	Preko 3 godine	određenog dospijeća	
Novčanice i kovanice u optjecaju	6.172.457					6.172.457
Depoziti banaka	5.901.142					5.901.142
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	897.044					897.044
Ostale finansijske obveze	3.759	-	-	-	-	3.759
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE	12.974.402					- 12.974.402

31. prosinca 2019.

U tisućama KM	Do 3	Od 3	Od 1	Bez		Ukupno
	mjeseca	mjeseci	do 3 godine	Preko 3 godine	određenog dospijeća	
Novčanice i kovanice u optjecaju	5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Depoziti banaka	5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Depoziti Vlade i ostalih javnih institucija	880.675	-	-	-	-	880.675
Ostale finansijske obveze	3.904	-	-	-	-	3.904
UKUPNO FINANCIJSKE OBVEZE	11.828.114					- 11.828.114

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

7. NETO KAMATNI PRIHODI

U tisućama KM	Za godinu koja završava 31. prosinca	
	2020.	2019.
Kamatni prihodi po osnovi:		
Dužničkih instrumenata (Bilješka 17)	37.922	40.042
Efekta negativne pasivne kamatne stope na depozite domaćih komercijalnih banaka	13.789	11.093
Finansijske imovine po amortiziranom trošku	10	43
Ukupno	51.721	51.178
Kamatni rashodi po osnovi:		
Efekata negativnih kamatnih stopa za depozite kod inozemnih banaka	(17.573)	(12.805)
Efekata negativnih kamatnih stopa za dužničke instrumente (Bilješka 17)	(14.624)	(13.553)
Ukupno	(32.197)	(26.358)
Neto kamatni prihodi	19.524	24.820

Osnovicu za obračun prihoda od kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka generira ukupan iznos depozita domaćih komercijalnih banaka na računima rezervi tijekom desetodnevog obračunskog razdoblja, koji se sastoji od iznosa obvezne pričuve i iznosa iznad obvezne pričuve.

Centralna banka ne primjenjuje stopu naknade na iznos sredstava obvezne pričuve, dok se na iznos sredstava iznad obvezne pričuve primjenjuje stopa naknade koja je vezana za kamatnu stopu na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke. Naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve iznosila je 50% od kamatne stope na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke do 1. svibnja 2019. godine. Počevši od 1. svibnja 2019. godine, naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve je obračunavana po kamatnoj stopi na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke. Prosječno stanje iznosa iznad obvezne pričuve za 2020. godinu iznosi 2.713.272 tisuće KM (2019.: 3.013.724 tisuće KM).

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite domaćih komercijalnih banaka su rezultat negativne kamatne stope na iznos sredstava iznad obvezne pričuve. Tijekom izvještajnih razdoblja stope naknada na iznos sredstava iznad obvezne pričuve su bile kako slijedi:

Razdoblje	Stopa naknade	Kamatna stopa na stalno raspoloživu mogućnost deponiranja kod Europske središnje banke
2020.		
Od 1. siječnja do 31. prosinca	(0,50)%	(0,50)%
2019.		
od 1. siječnja do 30. travnja	(0,20)%	(0,40)%
od 1. svibnja do 11. rujna	(0,40)%	(0,40)%
od 12. rujna do 31. prosinca	(0,50)%	(0,50)%

Više informacija vezano za politiku obvezne pričuve Centralne banke objavljeno je u Bilješci 23.

Efekti negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine su rezultat negativnih kamatnih stopa i prinosa obračunanih na depozite kod inozemnih banaka i dužničke instrumente, a koje se, u skladu s aktualnim tržišnim uvjetima i dozvoljenim zakonskim zahtjevima za investiranje deviznih pričuva Centralne banke, nisu mogle izbjegći.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

7. NETO KAMATNI PRIHODI (NASTAVAK)

Efekti negativnih kamatnih stopa na depozite kod inozemnih banaka uključuju iznos od 12.605 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 4.968 tisuća KM na depozite po viđenju (2019.: uključivali su iznos od 10.018 tisuća KM na oročene depozite i iznos od 2.787 tisuća KM na depozite po viđenju).

8. NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
U tisućama KM	2020.	2019.
Prihodi od naknada i provizija po osnovi:		
usluga za domaće komercijalne banke	16.765	16.377
usluga za Vladu i druge nebankarske komitente	1.296	1.288
Ukupno	18.061	17.665
Rashodi od naknada i provizija po osnovi:		
čuvanja i ostalih rashoda za dužničke instrumente	(649)	(605)
transakcija sa bankama u inozemstvu	(34)	(34)
ostalih rashoda od naknada i provizija	(6)	(7)
Ukupno	(689)	(646)
Neto prihodi od naknada i provizija	17.372	17.019

Centralna banka obračunava prihode od naknada i provizija prema utvrđenim tarifama za svoje usluge (Bilješka 3.1.2.). Prihodi od naknada i provizija od usluga za domaće komercijalne banke se dominantno generiraju od pružanja usluga u platnom sustavu i sustavu za poravnanja. Tijekom 2020. godine ove usluge su generirale prihod od naknada i provizija u iznosu od 13.656 tisuća KM (2019.: 13.661 tisuće KM).

9. NETO REALIZIRANI DOBICI OD PRODAJE DUŽNIČKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUVATNU DOBIT

	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
U tisućama KM	2020.	2019.
Realizirani dobici	1.578	238
Realizirani gubici	-	-
Neto realizirani dobici od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.578	238

Odgovarajući iznosi realiziranih dobitaka po osnovi otpuštanja rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente su prikazani u Bilješci 6.1.1.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

10. NETO (GUBICI) / DOBICI OD TEČAJNIH RAZLIKA

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Neto nerealizirani (gubici) / dobici od tečajnih razlika	(328)	267
Neto realizirani dobici od tečajnih razlika	144	40
Neto (gubici) / dobici od tečajnih razlika	(184)	307

11. OSTALI PRIHODI

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Neto efekti usklađivanja vrijednosti numizmatičkih zbirki	147	109
Prihod od donacija	50	98
Ostali prihodi	48	20
Prihod od dividende (Bilješka 21)	-	623
UKUPNO	245	850

12. TROŠKOVI OSOBLJA

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Plaće	9.990	10.645
Doprinosi i druge naknade na plaće	5.679	6.064
Ostala primanja uposlenih	2.093	2.019
Doprinosi i druge naknade na ostala primanja uposlenih	665	665
Neto povećanje u rezerviranjima za otpremnine uposlenih (Bilješka 25)	151	277
UKUPNO	18.578	19.670

Troškovi uposlenih uključuju 3.544 tisuće KM (2019: 3.749 tisuća KM) obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje plaćenih javnim zavodima za mirovinsko osiguranje u BiH. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plaće.

Ostala primanja uposlenih uglavnom čine troškovi po osnovi naknada za topli obrok, prijevoz i regres.

Tijekom 2020. godine prosječan broj uposlenih iznosio je 366 (2019: 371).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

13. ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Troškovi proizvodnje i dizajna novčanica i kovanica	2.855	1.959
Troškovi održavanja platnih sustava	1.613	1.426
Troškovi IT infrastrukture	781	765
Troškovi održavanja	648	497
Ostali administrativni i operativni troškovi	<u>3.210</u>	<u>3.305</u>
UKUPNO	9.107	7.952

14. NETO (POVEĆANJE) / OTPUŠTANJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

U tisućama KM	Za godinu koja je završila 31. prosinca	
	2020.	2019.
Dobici od očekivanih kreditnih gubitaka od:		
Depozita kod inozemnih banaka:	4.537	4.940
<i>Promjena u obračunu PD-a (Bilješke 6.1.i 6.1.1.)</i>	-	2.117
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	<u>4.537</u>	<u>2.823</u>
Dužničkih instrumenata:	399	8.022
<i>Promjena u obračunu PD-a (Bilješke 6.1. i 6.1.1.)</i>	-	7.704
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	<u>399</u>	<u>318</u>
Ostale finansijske imovine:	7	7
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	7	7
Specijalnih prava vučenja u MMF-u:	-	-
<i>Otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke</i>	-	-
	4.943	12.969
Gubici od očekivanih kreditnih gubitaka od:		
Depozita kod inozemnih banaka	(4.620)	(3.129)
Dužničkih instrumenata	(713)	(424)
Ostale finansijske imovine	(20)	(7)
Specijalnih prava vučenja u MMF-u	-	-
	(5.353)	(3.560)
Neto (povećanje) / otpuštanje rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	(410)	9.409

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE*Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.***15. GOTOVINA U STRANIM VALUTAMA**

Gotovina u stranim valutama se drži u rezervima Centralne banke. Gotovina u stranim valutama, analizirana prema valutama, prikazana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Gotovina u stranim valutama:		
- EUR	142.128	322.523
- CHF	39	39
- USD	18	20
- GBP	17	17
UKUPNO	142.202	322.599

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA

Depoziti kod inozemnih banaka predstavljaju investirane devizne pričuve Centralne banke koje se drže na računima stranih središnjih i komercijalnih banaka. Uključuju depozite po viđenju i oročene depozite.

Analiza oročenih depozita i depozita po viđenju kod inozemnih banaka prema valutama dana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Oročeni depoziti:		
- EUR	2.391.656	2.308.476
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(628)	(495)
2.391.028	2.307.981	
Depoziti po viđenju:		
- EUR	1.430.953	784.914
- CHF	7.089	5.999
- GBP	2.080	2.220
- USD	1.101	1.880
	1.441.223	795.013
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(179)	(229)
1.441.044	794.784	
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA (NASTAVAK)

Oročeni depoziti kod inozemnih banaka, analizirani prema preostaloj ugovorenoj ročnosti, dani su kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do mjesec dana	1.032.703	1.184.603
Od jednog do dva mjeseca	253.800	155.675
Od dva do tri mjeseca	525.637	272.789
Od tri do četiri mjeseca	96.154	192.865
Od četiri do dvanaest mjeseci	483.362	502.544
Ukupno	2.391.656	2.308.476
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(628)	(495)
UKUPNO	2.391.028	2.307.981

Tijekom 2020. godine negativne kamatne stope na depozite po viđenju denominirane u EUR su se kretale u rasponu od 0,75% do 0,40% godišnje (2019: negativne kamatne stope od 0,75% do 0,30% godišnje), a negativne kamatne stope na oročene depozite su se kretale u rasponu od 0,60% do 0,33% godišnje (2019: od 0,52% do 0,34% godišnje).

Depoziti kod inozemnih banaka uključuju negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.939 tisuća KM na dan 31. prosinca 2020. godine (2019: uključivali su negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.423 tisuće KM).

Prosječna stopa negativnog efektivnog prinosa na depozite je iznosila 0,50% godišnje (2019: 0,42% godišnje).

Analiza depozita kod inozemnih banaka prema vrsti banke u koju su investirani dana je kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Inozemne središnje banke	2.375.955	1.594.746
Inozemne komercijalne banke	1.456.924	1.508.743
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke (Bilješka 6.1.1.)	(807)	(724)
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za depozite kod inozemnih banaka na datume izvještavanja je objavljeno u Bilješci 6.1.2.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

16. DEPOZITI KOD INOZEMNIH BANAKA (NASTAVAK)

Depoziti kod inozemnih banaka, analizirani prema zemlji u kojoj su sredstva investirana, dani su kako slijedi:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Francuska		
Oročeni depoziti	1.035.892	391.166
Depoziti po viđenju	78.200	78.200
	1.114.092	469.366
Njemačka		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	1.068.666	421.679
	1.068.666	421.679
Velika Britanija		
Oročeni depoziti	486.390	408.933
Depoziti po viđenju	-	-
	486.390	408.933
Švicarska		
Oročeni depoziti	479.888	482.345
Depoziti po viđenju	410	101
	480.298	482.446
Slovačka		
Oročeni depoziti	389.486	156.285
Depoziti po viđenju	-	-
	389.486	156.285
Luksemburg		
Oročeni depoziti	-	869.747
Depoziti po viđenju	234.599	234.598
	234.599	1.104.345
Nizozemska		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	58.650	58.649
	58.650	58.649
SAD		
Oročeni depoziti	-	-
Depoziti po viđenju	698	1.786
	698	1.786
Ukupno oročeni depoziti	2.391.656	2.308.476
Ukupno depoziti po viđenju	1.441.223	795.013
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(807)	(724)
UKUPNO	3.832.072	3.102.765

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI

Svi dužnički instrumenti su klasificirani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i predstavljaju sredstva deviznih pričuva investirana u likvidne državne vladine obveznice zemalja Eurozone. Portfelj se sastoji od kratkoročnih i dugoročnih obveznica vlada sa fiksnom kamatom stopom. Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit su denominirani u EUR.

Analitička struktura dužničkih instrumenta po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit je sljedeća:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Kuponski dužnički instrumenti	8.522.422	8.848.981
Obračunana kamata na kuponske dužničke instrumente	67.513	68.432
	8.589.935	8.917.413
Diskontni dužnički instrumenti	1.007.490	-
Neto premija na diskontne dužničke instrumente	3.890	-
	1.011.380	-
UKUPNO	9.601.315	8.917.413

Na dan 31. prosinca 2020. godine rezerviranja za očekivane kreditne gubitke za dužničke instrumente, priznane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, iznose 1.598 tisuća KM (31. prosinca 2019. godine: 1.343 tisuće KM). Neto ispravka vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za godinu koja je završila 31. prosinca 2020. godine priznana u dobit ili gubitak iznosi 314 tisuća KM (2019: neto dobici u iznosu od 7.598 tisuća KM) (Bilješka 14).

Prosječna stopa efektivnog prinosa na dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit iznosila je 0,27% godišnje (2019: prosječna stopa efektivnog prinosa iznosila je 0,32% godišnje).

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, analizirani prema zemlji u koju su sredstva investirana, dani su kako slijedi:

	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
	U tisućama KM	%	U tisućama KM	%
<i>Francuska</i>	3.170.119	33,02	2.977.360	33,39
<i>Njemačka</i>	1.442.399	15,02	1.448.191	16,24
<i>Belgija</i>	1.269.603	13,22	1.010.563	11,33
<i>Španjolska</i>	1.095.368	11,41	840.620	9,43
<i>Nizozemska</i>	721.864	7,52	742.561	8,33
<i>Austrija</i>	716.421	7,46	689.066	7,73
<i>Italija</i>	618.190	6,44	624.905	7,01
<i>Finska</i>	567.351	5,91	584.147	6,54
UKUPNO	9.601.315	100,00	8.917.413	100,00

Više informacija o rasponu kompozitnog kreditnog rejtinga i koncentraciji kreditnog rizika Centralne banke za dužničke instrumente na datume izvještavanja je objavljeno u Bilješci 6.1.2.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

17. DUŽNIČKI INSTRUMENTI (NASTAVAK)

Kretanje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tijekom izvještajnih razdoblja dana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	2020.	2019.
Na dan 1. siječnja	8.917.413	8.225.439
Kupovine tijekom godine	3.077.979	3.156.187
Prodaje tijekom godine	(316.129)	(258.849)
Prihod od kamata priznan tijekom godine (Bilješka 7)	37.922	40.042
Efekti negativnih kamatnih stopa priznani tijekom godine (Bilješka 7)	(14.624)	(13.553)
Dospijeća dužničkih instrumenata	(2.065.454)	(2.198.367)
Dospijeća kupona	(117.465)	(111.349)
Neto nerealizirana promjena u fer vrijednosti tijekom godine	81.673	77.863
Na dan 31. prosinca	9.601.315	8.917.413

Dužnički instrumenti, analizirani po njihovom preostalom ugovorenom dospijeću, dani su kako slijedi:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Do 3 mjeseca	422.511	413.804
Od 3 do 12 mjeseci	2.382.176	1.657.217
Od 1 do 3 godine	1.750.147	1.694.727
Preko 3 godine	5.046.481	5.151.665
UKUPNO	9.601.315	8.917.413

Bez obzira na ugovorena dospijeća dužničkih instrumenata, oni se smatraju likvidnim za zadovoljavanje potreba za likvidnošću u bilo kojem trenutku. Diverzificiranje ulaganja u dužničke instrumente sa različitim dospijećima vrši se zbog postojanja dovoljno likvidne finansijske imovine Centralne banke u stranoj valuti. Diverzificiranje ne ograničava prodaju dužničkih instrumenata u slučaju potrebe.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

18. MONETARNO ZLATO

Fer vrijednost monetarnog zlata na dan 31. prosinca 2020. godine iznosi 291.561 tisuću KM, što predstavlja 96.000 unci zlata po vrijednosti od 3.037 KM po unci (2019: 254.088 tisuća KM, što je predstavljalo 96.000 unci zlata po vrijednosti od 2.647 KM po unci). Monetarno zlato je denominirano u EUR.

Efekti promjena fer vrijednosti monetarnog zlata u izvještajnim razdobljima su dani u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	2020.	2019.
Početno stanje	254.088	209.996
Neto promjena u fer vrijednosti tijekom godine	37.473	44.092
Zaključno stanje	291.561	254.088

19. OSTALA IMOVINA

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Potraživanja od domaćih banaka	1.756	1.833
Potraživanja od službenika po osnovi manjka gotovog novca	600	600
Žiro računi	411	575
Ostala razna finansijska imovina	347	419
Ukupno	3.114	3.427
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(618)	(605)
Ukupno ostala finansijska imovina	2.496	2.822
Unaprijed plaćeni troškovi	8.933	7.539
Numizmatičke zbirke	986	840
Ostala razna nefinansijska imovina	256	256
Ukupno ostala nefinansijska imovina	10.175	8.635
UKUPNO	12.671	11.457

Na dan 31. prosinca 2020. godine unaprijed plaćeni troškovi uključuju troškove po osnovi proizvodnje novčanica i kovanica u iznosu od 7.860 tisuća KM (31. prosinca 2019: 6.973 tisuće KM nastalih po osnovi proizvodnje novčanica i kovanica). Kako je objašnjeno u Bilješci 3.10. ovi troškovi se početno razgraničavaju i naknadno amortiziraju kroz razdoblje od pet godina.

20. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

U tisućama KM	Oprema		Imovina u pripremi	Nekretnine i oprema ukupno	Softveri i ostala nematerijalna imovina	Nematerijalna imovina u pripremi	Nematerijalna imovina ukupno
	Zemljište i zgrade	i namještaj					
Nabavna vrijednost							
Na dan 1. siječnja 2019.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017
Nabave	-	-	-	-	5.620	5.620	-
Stavljeno u uporabu	-	804	-	30	(834)	-	616
Otpisi i otuđenja	-	(1.415)	(47)	(2)	-	(1.464)	(172)
Na dan 31. prosinca 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461
Nabave	-	-	-	-	2.289	2.289	-
Stavljeno u uporabu	-	1.845	-	20	(1.866)	(1)	150
Otpisi i otuđenja	-	(816)	(183)	-	-	(999)	(3)
Na dan 31. prosinca 2020.	44.368	26.005	1.680	1.089	5.238	78.380	15.608
Akumulirana amortizacija							
Na dan 1. siječnja 2019.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959
Trošak amortizacije	579	1.255	93	49	-	1.976	470
Otpisi i otuđenja	-	(1.408)	(47)	(2)	-	(1.457)	(172)
Na dan 31. prosinca 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257
Trošak amortizacije	579	1.346	78	38	-	2.041	491
Otpisi i otuđenja	-	(815)	(183)	-	-	(998)	(3)
Na dan 31. prosinca 2020.	6.553	20.930	1.471	866	-	29.820	14.745
Neto knjigovodstvena vrijednost							
Na dan 1. siječnja 2020.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204
Na dan 31. prosinca 2020.	37.815	5.075	209	223	5.238	48.560	863

Imovina u pripremi se najvećim dijelom odnosi na kupovinu zemljišta za nove poslovne prostorije Centralne banke za Glavnu jedinicu u Sarajevu. Na datume izvještavanja, Centralna banka nije imala nikakvih terećenja po osnovi svojih nekretnina, opreme i nematerijalne imovine.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

21. OSTALA ULAGANJA

Struktura ostalih ulaganja je sljedeća:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
<i>Vlasnički instrumenti</i>		
Dionice BIS-a (Bilješka 29)	27.803	27.803
Dionice SWIFT-a	10	10
UKUPNO	27.813	27.813

Vlasnički instrumenti se sastoje od običnih dionica BIS banke po nominalnoj vrijednosti od 5.000 SDR po dionici (plaćenih u iznosu od 25% njihove nominalne vrijednosti od strane bivše Jugoslavije). U skladu sa Statutom BIS-a, preostalih 75% nominalne vrijednosti dionica se uplaćuje po pozivu BIS-a od strane Centralne banke. Dionice BIS banke su isključivo u vlasništvu središnjih banaka i monetarnih vlasti, uključujući i Centralnu banku. Dionicama BIS banke se ne trguje.

Dionice SWIFT-a se sastoje od dvije obične dionice i njihova ukupna vrijednost je 10 tisuća KM.

Dionice BIS-a i SWIFT-a predstavljaju nekotirane vlasničke instrumente čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi i stoga se evidentiraju po trošku stjecanja.

Tijekom godine Centralna banka nije primila dividendu po osnovi dionica BIS-a zbog odluke BIS banke da cjelokupan godišnji profit transferira na odgovarajuće pozicije rezervi (2019. godine Centralna banka je primila dividendu u iznosu od 623 tisuće KM) (Bilješka 11).

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTJECAJU

Novčanice i kovanice u optjecaju se mogu analizirati na sljedeći način:

U tisućama KM	2020.	2019.
Novčanice i kovanice u optjecaju na dan 1. siječnja	5.199.916	4.750.614
Neto povećanje tijekom godine	972.541	449.302
Novčanice i kovanice u optjecaju na dan 31. prosinca	6.172.457	5.199.916

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

22. NOVČANICE I KOVANICE U OPTJECAJU (NASTAVAK)

Apoen	31. prosinca 2020.		31. prosinca 2019.	
	Komada	Vrijednost u tisućama KM	Komada	Vrijednost u tisućama KM
Kovanice 0,05	81.761.386	4.088	77.246.288	3.862
Kovanice 0,10	117.249.537	11.725	112.021.868	11.202
Kovanice 0,20	84.840.207	16.968	81.275.215	16.255
Kovanice 0,50	41.308.086	20.654	38.932.789	19.466
Kovanice 1	59.456.249	59.456	57.804.822	57.805
Kovanice 2	16.415.974	32.832	14.951.396	29.903
Kovanice 5	12.548.849	62.744	11.945.662	59.728
Ukupno kovanice	413.580.288	208.467	394.178.040	198.221
Novčanice 10	13.551.703	135.517	13.746.862	137.469
Novčanice 20	10.068.856	201.377	8.762.192	175.244
Novčanice 50	24.556.493	1.227.825	20.561.074	1.028.054
Novčanice 100	34.926.392	3.492.639	27.672.872	2.767.287
Novčanice 200	4.533.156	906.632	4.468.203	893.641
Ukupno novčanice	87.636.600	5.963.990	75.211.203	5.001.695
UKUPNO	501.216.888	6.172.457	469.389.243	5.199.916

23. DEPOZITI BANAKA

Struktura depozita banaka prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Depoziti domaćih komercijalnih banaka	5.900.698	5.743.011
Računi rezervi organizacionih dijelova Centralne banke	411	575
Posebni depoziti domaćih komercijalnih banaka – blokirana sredstva	33	33
UKUPNO	5.901.142	5.743.619

Depoziti domaćih komercijalnih banaka služe za ispunjavanje politike obvezne pričuve Centralne banke kao i za poravnanje platnih transakcija između komercijalnih banaka uzajamno i transakcija komercijalnih banaka sa Centralnom bankom. Na dan 31. prosinca 2020. godine ukupan iznos od 5.900.698 tisuća KM predstavlja depozite 24 banke (2019: iznos od 5.743.011 tisuća KM predstavljao je depozite 24 banke).

Depoziti banaka uključuju negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.302 tisuće KM na dan 31. prosinca 2020. godine (31. prosinca 2019: uključivali su negativnu obračunanu kamatu u iznosu od 1.304 tisuće KM).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

23. DEPOZITI BANAKA (NASTAVAK)

Osnovicu za obračun obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka čine depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira u kojoj valuti su sredstva izražena.

Centralna banka definira jedinstvenu stopu obvezne pričuve koju primjenjuje na osnovicu obvezne pričuve jednakom za sve domaće komercijalne banke. Stopa obvezne pričuve iznosi 10% na datume izvještavanja i za izvještajna razdoblja.

Iznosi iznad obvezne pričuve su depoziti domaćih komercijalnih banaka koje one dobrovoljno drže na svojim računima rezervi. Centralna banka obračunava kamatu na te depozite. Politika za obračun kamata na depozite domaćih komercijalnih banaka u izvještajnim razdobljima je dana u Bilješci 7.

Globalna pandemija COVID-19 nije dovela do povlačenja iznosa sredstava iznad obvezne pričuve domaćih komercijalnih banaka. Kao što je prethodno navedeno, ovi iznosi predstavljaju sredstva koja su domaće komercijalne banke odabrale da drže na svojim računima rezervi, bez bilo kojih ograničenja od strane Centralne banke (pogledati Bilješku 3.16.).

24. DEPOZITI VLADE I OSTALIH JAVNIH INSTITUCIJA

Struktura depozita Vlade i ostalih javnih institucija prikazana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Proračunski depoziti institucija BiH	579.869	553.745
Depoziti ostalih javnih institucija	231.805	176.640
Depoziti ostalih domaćih vlada i vladinih institucija	85.047	150.285
Depozitni račun po transakcijama MMF-a	323	5
UKUPNO	897.044	880.675

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

25. REZERVIRANJA

Rezerviranja se odnose na rezerviranja za otpremnine uposlenim i rezerviranja za potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova.

Promjene u rezerviranjima za obveze prikazane su u sljedećoj tablici:

U tisućama KM

		2020.	
	Sudski sporovi	Otpremnine uposlenim	Ukupno
Na dan 1. siječnja	-	1.394	1.394
Oslobađanje rezerviranja	-	(13)	(13)
Povećanje u rezerviranjima	-	164	164
Ukupno priznano u dobit ili gubitak	-	151	151
Plaćeni iznosi	-	(131)	(131)
Na dan 31. prosinca	-	1.414	1.414

U tisućama KM

		2019.	
	Sudski sporovi	Otpremnine uposlenim	Ukupno
Na dan 1. siječnja	-	1.259	1.259
Oslobađanje rezerviranja	-	(7)	(7)
Povećanje u rezerviranjima	-	284	284
Ukupno priznano u dobit ili gubitak	-	277	277
Plaćeni iznosi	-	(142)	(142)
Na dan 31. prosinca	-	1.394	1.394

26. PREUZETE I POTENCIJALNE OBVEZE

Sudski sporovi

Centralna banka se pojavljuje kao tužena strana u nekoliko sudskih procesa koji proizlaze iz njezina poslovanja. Centralna banka osporava te tužbe i na osnovi pravnog savjeta smatra da isti neće dovesti do drugih materijalno značajnih obveza.

Preuzete obveze

Na dan 31. prosinca 2020. godine i 2019. godine Centralna banka nema ugovorenih obveza koje nisu priznane.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

27. OSTALE OBVEZE

Struktura ostalih obveza dana je u sljedećoj tablici:

U tisućama KM	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Dobavljači	1.932	2.095
MMF-ovi računi broj 1 i 2 (Bilješka 33)	1.587	1.657
Obračunane obveze za troškove tekućeg razdoblja	135	88
Depoziti Svjetske banke	101	52
Ostale finansijske obveze	4	12
Ukupno ostale finansijske obveze	3.759	3.904
Nefinansijske obveze po raznim osnovama	106	95
Naplaćeni i odloženi prihodi budućeg razdoblja	54	98
Ukupno ostale nefinansijske obveze	160	193
UKUPNO	3.919	4.097

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI

Sljedeća tablica prikazuje komponente računa dobiti i gubitka za izvještajna razdoblja za koja je dano dodatno objašnjenje u svrhu potpunog razumijevanja ostvarenog godišnjeg rezultata Centralne banke:

U tisućama KM	2020.	2019.
FINANCIJSKI REZULTAT PRIJE REZERVIRANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE	8.318	13.166
Neto (povećanje) / smanjenje u rezerviranjima za očekivane kreditne gubitke	(410)	9.409
NETO DOBIT ZA GODINU	7.908	22.575

Pad finansijskog rezultata prije rezerviranja za očekivane kreditne gubitke u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu odražava posljedice operacija Centralne banke koje je bilo neophodno poduzeti s ciljem očuvanja stabilnosti domaće valute, garantiranja konvertibilnosti KM i doprinosa sveukupnoj finansijskoj stabilnosti u BiH. Značajan rast monetarne pasive Centralne banke je dominantno prouzrokovao RFI aranžmanom koji je Centralnu banku izložio dodatnim kamatnim rashodima po osnovi njezinih bruto deviznih pričuva.

Uzimajući u obzir funkciju Centralne banke, osnovne ciljeve i zadatke, iznos neto dobiti se ne može koristiti kao finansijska mjera uspješnog poslovanja Centralne banke i ova finansijska informacija je dana isključivo u svrhu finansijskog objavlјivanja. Finansijska mjera uspješnog poslovanja Centralne banke predstavlja poštivanje aranžmana valutnog odbora (Bilješka 4).

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)

Raspodjela neto dobiti Centralne banke vrši se suglasno Zakonu o Centralnoj banci.

Odredbama Zakona o Centralnoj banci definirani su kriterijumi raspodjele neto dobiti, po kojima Centralna banka usmjerava 60% tekuće dobiti na račun institucije zadužene za proračun BiH, ukoliko zadovolji kriterijum da iznos početnog kapitala i generalnih pričuve (zadržane dobiti) bude jednak 5,00% ukupnog iznosa monetarne pasive.

Ovaj odnos, prije raspodjele dobiti u 2020. godini iznosio je 4,34% (2019: 4,56%). Suglasno odluci Upravnog vijeća, cijeli iznos neto dobiti za finansijsku 2020. godinu u iznosu od 7.908 tisuća KM je alociran u generalne pričuve (zadržanu dobit) Centralne banke (2019: ukupna neto dobit za finansijsku 2019. godinu u iznosu od 22.575 tisuća KM je bila alocirana u generalne pričuve (zadržanu dobit) Centralne banke).

2020.

Prije raspodjele dobiti

	(u tisućama KM)
Monetarna pasiva	12.970.643
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	562.295
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,34%

Raspodjela dobiti

	(u tisućama KM)
Neto dobit prije raspodjele	7.908
Raspodjela dobiti u generalne pričuve (zadržanu dobit)	7.908

Nakon raspodjele dobiti

	(u tisućama KM)
Monetarna pasiva	12.970.643
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	570.203
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,40%

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

28. NETO DOBIT ZA GODINU I RASPODJELA DOBITI (NASTAVAK)

2019.

Prije raspodjele dobiti

	(u tisućama KM)
Monetarna pasiva	11.824.210
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	539.720
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,56%

Raspodjela dobiti

	(u tisućama KM)
Neto dobit prije raspodjele	22.575
Raspodjela dobiti u generalne pričuve (zadržanu dobit)	22.575

Nakon raspodjele dobiti

	(u tisućama KM)
Monetarna pasiva	11.824.210
Početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit)	562.295
Odnos - početni kapital i generalne pričuve (zadržana dobit) / monetarna pasiva	4,76%

29. KAPITAL

Struktura kapitala je prikazana u sljedećoj tablici:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Početni kapital	25.000	25.000
Generalne pričuve (zadržana dobit)	545.203	537.295
Ostale pričuve	31.300	31.300
Rezerve fer vrijednosti za dužničke i vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	291.527	211.373
Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke	1.598	1.343
Rezerve fer vrijednosti za monetarno zlato	87.703	50.230
UKUPNO	982.331	856.541

Početni kapital

Početni kapital predstavlja nominalni kapital koji je prema Zakonu o Centralnoj banci uplaćen 12. lipnja 1998. godine.

Generalne pričuve (zadržana dobit)

Generalne pričuve (zadržana dobit) čini akumulirana nedistribuirana dobit Centralne banke od početka njezina rada, 11. kolovoza 1997. godine. Status generalnih pričova (zadržane dobiti) je u nadležnosti Upravnog vijeća Centralne banke. Generalne pričuve (zadržana dobit) se primarno koriste za alociranje neto profita ili gubitka Centralne banke, kako je propisano Zakonom o Centralnoj banci.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

29. KAPITAL (NASTAVAK)

Ostale pričuve

Ostale pričuve se odnose na:

- pričuve od donacija u iznosu od 3.497 tisuća KM, i odnose se na novčane donacije primljene od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 12. lipnja 1998. godine. Status ovih pričuva je reguliran Odlukom Upravnog vijeća Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Pravo raspolaganja pričuvama od donacija je u nadležnosti Upravnog vijeća Banke.
- sredstva primljena u skladu sa Sporazumom o sukcesiji bivše Jugoslavije u iznosu od 27.803 tisuće KM i odnose se na dionice BIS-a (pogledati Bilješku 21).

Rezerve fer vrijednosti

Rezerve fer vrijednosti za dužničke instrumente i monetarno zlato predstavljaju kumulirane nerealizirane dobitke i gubitke koji nastaju zbog promjena tržišne vrijednosti ovih finansijskih instrumenata tijekom njihovog držanja. Ovi dobici i gubici nisu raspoloživi za bilo koju raspodjelu. Povećanje u rezervama fer vrijednosti dominantno generira ukupnu sveobuhvatnu dobit u izvještajnim razdobljima.

Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke

Rezerviranja za očekivane kreditne gubitke odnose se na dužničke instrumente mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Za više informacija pogledati Bilješku 6.1.1.

30. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Za potrebe Izvještaja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti se sastoje od:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma stjecanja	1.325.647	1.381.184
Devizni depoziti po viđenju	1.441.223	795.013
Gotovina u stranim valutama	142.202	322.599
Žiro računi	879	230
Specijalna prava vučenja u MMF-u	411	575
Ukupno	2.910.362	2.499.601
Umanjeno za ispravku vrijednosti za očekivane kreditne gubitke	(674)	(629)
UKUPNO	2.909.688	2.498.972

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

30. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI (NASTAVAK)

Promjene u očekivanim kreditnim gubicima na novac i novčane ekvivalente su dani u nastavku:

U tisućama KM	2020.	2019.
Na dan 1. siječnja	629	1.619
Devizni depoziti po viđenju	(50)	(242)
Devizni depoziti sa rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće, od datuma stjecanja	95	(748)
Gotovina u stranim valutama	-	-
Specijalna prava vučenja u MMF-u	-	-
Žiro računi	-	-
Na dan 31. prosinca	674	629

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA

Centralna banka u okviru svog redovitog poslovanja stupa u transakcije sa povezanim osobama. Imajući u vidu da je Centralna banka osnovana aktom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, a da je početni kapital uplaćen od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, transakcije koje se odvijaju u okviru redovitih operacija Centralne banke sa državom i državnim institucijama predstavljaju transakcije sa povezanim osobama. U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka djeluje kao agent države BiH i drugih državnih institucija. Centralna banka prima depozite od države BiH i drugih državnih institucija i djeluje striktno u ime i po nalogu deponenta.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA (NASTAVAK)

Transakcije sa državom i državnim institucijama prikazane su u slijedećim tablicama:

**U tisućama KM
2020.**

	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	25	1	1	27
UKUPNO	25	1	1	27

OBVEZE

Depoziti deponenata	527.159	214.696	122.622	864.477
UKUPNO	527.159	214.696	122.622	864.477

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

**U tisućama KM
2019.**

	Ministarstvo financija i trezora BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Ukupno
IMOVINA				
Ostala imovina	24	1	-	25
UKUPNO	24	1	-	25

OBVEZE

Depoziti deponenata	546.735	165.033	85.844	797.612
Ostale obveze	-	-	1	1
UKUPNO	546.735	165.033	85.845	797.613

PRIHODI

Prihodi od naknada i provizija	35	12	4	51
UKUPNO	35	12	4	51

U obavljanju funkcija bankara, depozitara i fiskalnog agenta propisanih Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka također vodi odgovarajuće računovodstvene evidencije i izvršava transakcije za državu i državne institucije izvanbilančno. Više informacija o ovim izvanbilančnim evidencijama prikazano je u Bilješkama 32 i 33.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM OSOBAMA (NASTAVAK)

Centralna banka smatra da ima izravan odnos povezane osobe sa članovima ključnog rukovodstva, bliskim članovima obitelji članova ključnog rukovodstva i društvima pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem članova ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih obitelji.

Naknade ključnim članovima upravljačke strukture

Ukupne naknade članovima ključnog rukovodstva u 2020. godini iznosile su 889 tisuća KM, od čega se 556 tisuća KM odnosilo na plaće i ostale naknade, a 333 tisuće KM na poreze i doprinose (u 2019. godini ukupan iznos od 932 tisuće KM odnosio se na plaće i ostale naknade u iznosu od 579 tisuća KM, a 353 tisuće KM na poreze i doprinose).

32. IZVANBILANČNE STAVKE

Centralna banka vodi određene račune u stranim valutama vezane uz sporazume između vlada BiH i inozemnih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti imovina niti obveze Centralne banke, oni nisu uključeni u izvješće o finansijskom položaju Centralne banke.

Također, izvanbilančne stavke sadrže devizne račune državnih institucija i agencija, kao i komercijalnih banaka, za koje Centralna banka djeluje kao agent.

Izvanbilančne stavke se sastoje od:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
U tisućama KM		
Depoziti USAID-a	2.497	2.497
Depoziti nerezidenata	2.497	2.497
Depoziti Vijeća ministara BiH:	8.556	10.582
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH na osnovi sukcesije</i>	41	46
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na servisiranje spoljnog duga BiH</i>	6.738	8.641
<i>Depoziti Vijeća ministara BiH koji se odnose na proračun institucija BiH</i>	1.528	1.622
<i>Ostali depoziti Vijeća ministara BiH</i>	250	273
Depoziti ostalih rezidenata:	13.459	15.305
<i>Depoziti – mirovine iz Njemačke</i>	-	5
<i>Depozitni računi banaka</i>	13.459	15.300
Depoziti rezidenata	22.015	25.887
Račun za gotovinu - Agencija za osiguranje depozita BiH	73.684	70.356
Ukupno - državne javne institucije	73.684	70.356
UKUPNO	98.196	98.740

Ministarstvo financija i trezora BiH je institucija koja djeluje u ime Vijeća ministara BiH i države u upravljanju i koordinaciji depozitima kako je prikazano u tablici. Na dan 31. prosinca 2020. godine ova sredstva ukupno iznose 11.053 tisuće KM (2019: 13.079 tisuća KM).

32. IZVANBILANČNE STAVKE (NASTAVAK)

Depoziti USAID-a

Na osnovi Ugovora o finansijskoj pomoći između Bosne i Hercegovine i Sjedinjenih Američkih Država za financiranje rekonstrukcije, otvoreni su posebni kamatonosni računi. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate i provizije.

Investicije rezidenata vezane za vrijednosne papire

Centralna banka je omogućila Agenciji za osiguranje depozita BiH da investira u vrijednosne papire otvarajući račune (gotovinski račun i račun za čuvanje vrijednosnih papira) koji glase na Centralnu banku i Agenciju za osiguranje depozita BiH. Sve transakcije na ovim računima odvijaju se između Agencije za osiguranje depozita BiH i njezina Asset Managera. Centralna banka za navedene račune ne obračunava kamate.

33. ČLANSTVO BIH U MMF-u

U skladu sa potpisanim sporazumima između BiH i MMF-a, Centralna banka je određena za fiskalnog agenta i depozitara za članstvo BiH u MMF-u. Uloga Centralne banke kao fiskalnog agenta je specifična zbog aranžmana valutnog odbora. Obavljajući funkciju fiskalnog agenta u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci i Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine, Centralna banka ni na koji način nije obvezna plaćati bilo koji dug BiH niti joj se može pripisati plaćanje takvog duga niti se njezine devizne pričuve na bilo koji način mogu smatrati garancijom za plaćanje takvog duga. Centralna banka djeluje u ime Bosne i Hercegovine u njezinim odnosima sa MMF-om, ali nema nikakvu odgovornost za sredstva i obveze vezane uz članstvo.

Centralna banka drži račun specijalnih prava vučenja u MMF-u, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 u izvješću o finansijskom položaju. Centralna banka također osigurava usluge čuvanja vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine izdanih za pokriće članstva u MMF-u i za reotkop obveza, a koji su evidentirani u izvanbilančnoj evidenciji.

Specijalna prava vučenja u MMF-u su sredstva po viđenju denominirana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Bosnu i Hercegovinu. Centralna banka drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja deviznim pričuvama. Ova sredstva su kamatonosna za Centralnu banku.

MMF-ov račun broj 1 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji se koristi za transakcije sa MMF-om vezane za korištenje i otplatu MMF-ovih kredita. MMF-ov račun broj 2 je račun MMF-a u Centralnoj banci koji koristi MMF za račune i administrativne isplate u KM na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ovi računi su dio obveza Centralne banke i iskazani su u KM.

Kvota je specifična vrsta imovine koja predstavlja uplatu za članstvo BiH u MMF-u i koja je denominirana u SDR-u. Kvota predstavlja glasačko pravo BiH u MMF-u, ograničenja za pristup finansijskim izvorima MMF-a i udio BiH u alokaciji SDR-a, koja su obračunska jedinica MMFa.

Vrijednosne papire izdaje Ministarstvo financija i trezora BiH i one se zamjenjuju za KM. Ovi vrijednosni papiri su unovčivi na zahtjev MMF-a.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Bilješke uz finansijska izvješća za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.

33. ČLANSTVO BIH U MMF-u (NASTAVAK)

Alociranje SDR-a je također kamatonosno. Ministarstvo financija i trezora BiH plaća kamatu na alociranje specijalnih prava vučenja.

Račun vrijednosnih papira, MMF-ov račun broj 1 i MMF-ov račun broj 2 predmetom su valutnog usklađivanja uvijek kada se valuta koristi u finansijskim transakcijama između MMF-a i BiH. Najmanje jednom godišnje, na kraju MMF-ove finansijske godine (30. travnja), sva držanja valuta u MMF-u se ponovo vrednuju po važećem tečaju SDR-a. Ova vrijednosna prilagođavanja uključena su u prikazanim stanjima računa.

Centralna banka koristi neto metod u prikazivanju finansijske pozicije BiH u MMF-u, što je prikazano u nastavku:

U tisućama KM

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2019.
Kvota	614.046	641.034
Specijalna prava vučenja u MMF-u	879	230
UKUPNO IMOVINA	614.925	641.264
MMF-ov račun br. 1	1.535	1.603
MMF-ov račun br. 2	52	54
Vrijednosni papiri	1.520.009	945.780
Alociranje SDR	372.517	388.890
Obračunana kamata na alocirani SDR	65	506
Računi plativih troškova	1.670	912
UKUPNO OBVEZE	1.895.848	1.337.745
NETO POZICIJA BiH U MMF-u	1.280.923	696.481

Kvota BiH u MMF-u iznosi 265.200 tisuća SDR na datume izvještavanja. Kvota ne donosi kamatu.

Neto pozicija BiH u MMF-u povećana je zbog doznaka po osnovi RFI aranžmana zaključenog između BiH i MMF-a. Na osnovi doznačenih sredstava Ministarstvo financija i trezora BiH je izdalo vrijednosni papir (eng. Promissory Note) kao garanciju za preuzete obveze BiH prema MMF-u i dostavilo je Centralnoj banci na čuvanje.

Centralna banka je 22. travnja 2020. godine primila sredstva u ime BiH na osnovi odobrenog zajma BiH po osnovi RFI aranžmana za ublažavanje ekonomskih posljedica globalne pandemije COVID-19. Primljena sredstva su povećala bruto devizne pričuve Centralne banke približno u iznosu od 651.291 tisuće KM.

34. DOMAĆI PLATNI SUSTAV I SUSTAV ZA PORAVNANJA

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, Centralna banka je uspostavila sustave preko kojih se obavljuju međubankarska plaćanja u KM u BiH.

Sustavi međubankarskog kliringa i poravnjanja su od siječnja 2001. godine organizirani kroz dva platna sustava čiji je vlasnik i kojima upravlja Centralna banka. To su: sustav bruto poravnjanja u realnom vremenu („BPRV“) i žirokliring sustav („ŽK“).

BPRV sustav je sustav preko kojeg se vrši poravnanje platnih nalogu u realnom vremenu, a preko računa za poravnanje koje učesnici imaju otvorene kod Centralne banke. Učesnici u sustavu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa i Centralna banka. Poravnanje se smatra konačnim i neopozivim u trenutku kada je račun za poravnanje banke nalogodavca zadužen, te za isti iznos odobren račun za poravnanje banke primaoca u BPRV. Kroz sustav se izvršavaju transakcije iznad 10 tisuća KM, a za niže iznose je opcionalno korištenje.

ŽK sustav je sustav međubankarskog kliringa (bilateralni i multilateralni) za transakcije u iznosu manjem ili jednakom 10 tisuća KM. Poravnanje neto pozicija učesnika ŽK sustava se vrši preko računa za poravnanje u BPRV, kao i poravnanje transakcija pravnih osoba koji su u funkciji obračunskih agenata kao što su npr. operatori kartičnog poslovanja. Učesnici u sustavu su banke koje imaju odobrenje za obavljanje poslova platnog prometa, a koje su učesnici u sustavu BPRV, kao i Centralna banka.

Sustav je usklađen sa standardom SEPA-e, tj. ISO 20022. Kliring platnih nalogu svih učesnika ŽK sustava izvršava se utvrđivanjem neto pozicije svakog pojedinačnog učesnika kao rezultat obračuna svih potraživanja i dugovanja učesnika za svaki klirinški ciklus.

Kreditni rizik

Svaki učesnik platnih sustava je dužan imati osigurana sredstva na računu za poravnanje prije poravnjanja platnih nalogu u BPRV.

U skladu sa ulogom Centralne banke, a kako je definirano Zakonom o Centralnoj banci, Centralnoj banci nije dozvoljeno kreditirati učesnike BPRV i ŽK sustava s ciljem obezbjeđivanja likvidnosti u sustavu na bilo koji način.

Operativni rizik

U cilju minimiziranja operativnog rizika nesmetanog funkcioniranja platnih sustava, izdata su Operativna pravila za BPRV i ŽK sustave, kao prateće Odluke koje određuju minimalne standarde sigurnosti za funkcioniranje sustava.

Važeći sigurnosni ciljevi, politike i procedure imaju svrhu da osiguraju sigurnosne mjere i karakteristike. Sustavi i mreže funkcioniraju u skladu sa uspostavljenim ciljevima i politikama. Sigurnosni ciljevi i politike se periodično pregledavaju. Od svakog učesnika se također zahtijeva da posjeduje određene sigurnosne mjere i kontrole za izvršavanje plaćanja.

34. DOMAĆI PLATNI SUSTAV I SUSTAV ZA PORAVNANJA (NASTAVAK)

Centralna banka je definirala sljedeće procedure za poravnanja u slučaju nepredviđenih situacija:

- **Planovi i mjere za nepredviđene situacije:** u slučaju prekida u redovnom funkcioniranju platnog sustava i sustava za poravnanje ili nekog drugog nepredviđenog događaja, Centralna banka je definirala mjere za nepredviđene situacije kako bi osigurala kontinuitet u funkcioniranju pouzdanih, ispravnih i zakonitih platnih transakcija u platnom sustavu i sustavu za poravnanje.
- **Rezervni sustav na primarnoj lokaciji i DR lokacija:** Centralna banka je osim primarne lokacije za platne sustave, na kojoj postoje redundantni sustavi (u slučaju pada jednog, prelazi se na drugi sustav na primarnoj lokaciji), uspostavila i funkcionalan DR (Disaster Recovery) sustav na lokaciji Glavne banke u Banjoj Luci.

Tijekom globalne pandemije COVID-19, Centralna banka je uspješno odgovorila na sve zadatke kada je u pitanju stabilno funkcioniranje sustava. Sve transakcije izvršene su tijekom radnog vremena sustava.

35. DOGAĐAJI POSLIJE DATUMA IZVJEŠTAVANJA

U razdoblju između 31. prosinca 2020. godine i datuma odobrenja ovih finansijskih izvješća nije bilo događaja koji bi zahtijevali usklađivanje ili koji su značajni, ali ne zahtijevaju usklađivanje.